

ปัญญาสาส์น

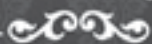
ฉบับที่ ๒๐
กันยายน - ธันวาคม
๒๕๕๙

‘นพรีชัย : กักตุนน้ำ ล้างมือ ล้างเบาะตามรอยเท้าพ่อ’

ขอหม่อมส่งเสด็จสู่สวรรคาลัย

หม่อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และร่วมถวายความอาลัย
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า คณะพุทธบริษัทวัดปัญญานันทาราม

ธรรมะสวัสดิ์

บก.

พสกนิกรชาวไทยได้ร่วมแสดงความจงรักภักดี
น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาที่สุด
มิได้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหามกุฏีมหอดุลย
เดชฯ ผู้เสด็จสู่สวรรคาลัย ได้กราบพระบรมศพ (บุชาร่าง)
ได้กราบพระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรม
สาทิสลักษณ์ (บุชารูป) ก็จงอย่าลืมน้อมนำ
พระบรมราโชวาท มาประพฤติปฏิบัติ ร่วม
ดำเนินตามรอยพระยุคลบาทอันเป็น
ราชธรรมน้อมนำมาซึ่งความชื่นใจ (บุชารอย)
ขอให้ ปีใหม่นี้จึงเป็นปีแห่งความ
ก้าวหน้า ก้าวไป ก้าวไกลตามรอยเท้าพ่อ
หลวงของปวงไทยกันเถิด

ปัญญาสาส์น วารสาร แห่ง ปัญญา

ฉบับที่ ๒๐ กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๙ ISBN ๑๙๐๕-๖๒๔๙

ที่ปรึกษา

พระปัญญาชนพูนี

บรรณาธิการ

วัฒนา นาคประดิษฐ์

กองบรรณาธิการ

พระมหาเฉลิม ปิยทสุลี, พระมหาจรรยา อุชฺชาโร, พระมหาสมพงษ์ กนฺตมโมโม
อ.วัณเพ็ญ วจิตานนท์, เมธี สิงห์สุดำ

ภาพประกอบ

พระสุพล ขนดีวโร

จัดรูปเล่ม

อัญชลี วิวัฏฏมงคล, ศศิธร พิมพ์กัน, จักรวาล เสาร์ฤกษ์

เพลท/พิมพ์

สุชาติ จันทร์งาม

สถาพรบุ๊คส์ จำกัด

สารบัญ

๔

ระเปียงธรรม

ร้อยดวงใจไทยทั้งชาติ

“บูชาพ่อของแผ่นดิน”

๑๐

ปาฐกถาธรรม

หลักการทรงงาน ๒๓ ประการ

ของในหลวง

๒๒

ชมวัด

สอนธรรม ๓ มิติ

๒๖

ค่ายพุทธบุตรพุทธธรรม

พุทธบุตร บุตรผู้มีธรรม

๓๒

เปิดวัดวันอาทิตย์

ลดอัตราค่านาตนา

๓๖

กุญแจธรรม

ทัสสนะ การศึกษาพระบาลี

๔๒

โรงเรียนธรรม

ปีใหม่ทบทวนตน ก้าวสู่ศาสนาที่ดี

๔๖

โรงเรียนพระราหุล

ทบทวนการศึกษาไทย

๕๐

พระนวกะ

เลือกเฟ้นจนเห็นแก่น

๕๗

เนกขัมมบารมี

หน้าที่ของลูก ๕ ประการ

๕๘

สถานีปัญญา

สัปปุริสธรรม ธรรมของคนดี

๖๒

พุทธอาสา

ความดีต่อยอด

๖๖

คนรอบวัด

สามประสานบนฐานธรรม

ร่อยดวองใจไทยทงชาติ “บูซาพอของแพนดิน”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ตรัสเล่าถึงความอาลัยสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระราชกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่า “ตายแล้วห้ามร้องไห้ เพราะเป็นของธรรมดา คนเราก็ตองตาย” นับว่าเป็นพระเมตตาคุณที่พระองค์ได้เตรียมใจให้สติ ให้หลัก โดยมีคำสอนของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เป็นหลักประกอบจิตและให้ทิศทางของชีวิต

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นวันที่ดวงใจคนไทยทั้งชาติ ต้องพบกับความสูญเสีย “พ่อของคนไทยทั้งแผ่นดิน พ่อของชนทั้งชาติ ฯลฯ” น้ำตาเอ่อล้นอาบแก้ม บางคนถึงกับตะโกนว่า “พ่อไปไหน พ่อกลับมา” เดชะบุญ ที่พระองค์ได้ให้สติปัญญาไว้ในคราวที่พระองค์ต้องพบกับการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ว่า “ตายแล้วห้ามร้องไห้ เพราะเป็นของธรรมดา คนเราก็ตองตาย”

คนไทยทั้งชาติและนานาชาติ ได้กลับมาตั้งสติร่อยดวองใจเป็นหนึ่งเดียว เพื่อเป็นเจ้าภาพงานบำเพ็ญกุศลพระบรมศพสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อน้อมถวายเป็นพระราชกุศล ทั้งพิธีหลวงและพิธีราษฎร์ เป็นพิธีจากดวงใจของทุก ๆ คน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคี ความเสียสละที่เรากุศล ทดแทนความอาลัย และเศร้าโศก ก็ด้วยพระราชกรณียกิจที่กลายมาเป็นแบบแผน แบบอย่าง แบบฉบับการดำเนินชีวิตให้คนไทย ได้ฟัง และดำเนินชีวิตตามรอยบาทของพระองค์

คนไทยได้รับ แบบแผน ที่พระองค์ได้ทรงพระกรุณา มีโครงการตามพระราชดำริเพื่อพัฒนาแผ่นดินไทยสืบพันกว่าโครงการ เพื่อให้เหมาะกับสังคมทั้งเมืองและชนบท ยังเน้นไปถึงภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม จนเกิดการ ร่วมคิด ร่วมทำ นำความยั่งยืนมาสู่ชุมชนและสังคม เพิ่มความเข้มแข็งเป็นสังคมแห่งการ

เรียนรู้้อย่างพอเพียง เรียกได้ว่าแบบแผนที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณา เบื้องต้น : แก้ปัญหามุ่งตรง สู่สภาพจริง ทุกคนร่วมคิด ร่วมทำตามแนวทางที่พระองค์ตรัสว่า “ให้ปลาเขา ให้เบ็ดเขาด้วย” ท่ามกลาง : ต้องการให้ทุกคนได้เรียนรู้ด้วยหลักว่า “เดินทีละก้าว กินข้าวทีละคำ” ที่สุด : เป้าหมายหรือความสำเร็จต้องอยู่ที่พึ่งตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

แบบอย่างที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ปฏิบัติเป็นพระราชกรณียกิจ ดังพระปฐมบรมราชโองการ ในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกนั้นว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” วันเวลาเปลี่ยนไปถึง ๗๐ กว่าปี ไม่มีเกษียณ ไม่มีเออร์รี่ไทร์ ไม่มีวันเสาร์-อาทิตย์ ไม่มีการลาพักร้อน ๕ วัน ๑๐ วันตามสมัยนิยม ไม่มีการไปดูงานต่างประเทศ แต่ทรงทำงานในประเทศ ไม่กลัวแดดกลัวฝน ไม่กลัวว่าพระวรกายจะคล้าหม่น ไม่กลัวว่าถูกฝนแล้วจะประชวร

การวางแผนเพื่อเป็นแบบอย่าง พระองค์ได้ปรับพระราชวังเป็นแหล่งเรียนรู้ มีทั้งโคนม ปลุกข้าว เฝ้าถ่าน โรงนม UHT บ่อเลี้ยงปลา มีท้องนา ไร่นาสวนผสม พร้อมให้ทุกคนเข้าชม ได้เรียนรู้ จนกล่าวได้ว่า นี่คือการศึกษากว่า ๖๐ ปีที่ยาวนาน ยอดนักรบ นำทัพต่อสู้กับความยากจนเพื่อไทยทั้งชาติ เมื่อพระองค์มีแบบแห่งการทดลองแล้ว ก็นำสู่ทุกภูมิภาคของแผ่นดิน โดยพระองค์นำทำไม้ไผ่สังทำ เป็นอนุสาวรีย์ที่เดินได้ ถ้าร้อนไปอยู่ทางภาคอีสาน เพื่อแก้ปัญหาความขาดแคลนน้ำและอาชีพ ทรงประทับอยู่ที่ภูพานราชินีเวศน์ ถุดูฝนเสด็จไปภาคใต้ ช่วยแก้ปัญหาหน้าท่วมและปรับเปลี่ยน จากการยอมรับว่าฝน ๘ เดือน ๔ เดือน

ตกแปดเดือน แด่ดอกสี่เดือน ทำชีวิตให้มีการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ โดยพระองค์เสด็จไปประทับอยู่ที่ทักษิณราชนิเวศน์ ส่วนในฤดูหนาวก็เสด็จไปทางภาคเหนือ ประทับอยู่ที่ภูพิงคราชนิเวศน์ เพื่อนำอาชีพไปให้จนชาวเขาเป็นชาวเรามีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้รัก

ถิ่น ไม่ทำลายป่าไม้ เปลี่ยนจากดอยผืน ไร่เลื่อนลอย มาปลูกพืชผักผลไม้เมืองหนาว เป็นการช่วยคุ้มครองป่าไม้ อยู่ร่วมกัน เกื้อกูลต่อกัน อาศัยกันจนกลายเป็นความสุขใจของชาวบ้าน เพราะได้ใกล้ชิดโดยผ่านโครงการหลวง ซึ่งมีอยู่ทั่วไปทางภาคเหนือ ส่วนในกรุงเทพฯ และปริมณฑล พระองค์ประทับที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐานและบางครั้งก็เสด็จไปประทับ ณ พระราชวังไกลกังวล พระองค์ทรงแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพฯ แก้ไขการคมนาคม แก้ไขด้านอาหารการบริโภค ส่งเสริมให้จังหวัดปริมณฑลได้ผลิตอาหารให้คนในเมืองหลวง ทุกฝ่ายอยู่เย็นเป็นสุข

แบบฉบับทุกอย่างที่พระองค์ได้มีพระราชดำริหรือทรงได้กระทำไว้เป็นตัวอย่างที่น่าสู่การปฏิบัติได้ เช่น ในครอบครัว แบบการรักพระบิดา รักพระมารดา รักลูกรักหลาน รักแผ่นดินไทย ทำให้คนไทยรู้จักคำว่า “ผลิตแล้วจึงบริโภค” รักพระศาสนา พระองค์ทรงออกผนวชและรักษาทั้งศาสนบุคคล ส่งเสริมให้ปฏิบัติทั้งด้านพระปริยัติ ปฏิบัติและปฏิเวธ ซึ่งอยู่ในการอุปถัมภ์โดย

พระองค์เป็นเอกอัครศาสนูปถัมภก ทั้งศาสนบุคคล ศาสนพิธี ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนธรรม

พระองค์ได้เป็นแบบฉบับในเรื่องการประพฤติธรรม ปฏิบัติธรรมตามหลักทศพิธราชธรรม ซึ่งประกอบด้วยทาน-การให้ ศีล-มีระเบียบ ปริจจาคะ-เต็มไปด้วยการสละ อาษะวัง-ซื้อตรงต่อบุคคลเที่ยงตรงต่อเวลาและหน้าที่ มัททะวัง-อ่อนโยน ตะบัง-มีตบะชนะกิเลส อักโกธัง-ไม่โกรธ อวิหิงสา-ไม่เบียดเบียน ชันติ-มีความอดทน อุดกัลล-อดออม อวิโรธนะ-ผู้ไม่ผิดธรรม ผิดวินัย ทุกพระราชดำรัสของพระองค์คือการผ่านการประพฤติปฏิบัติจนกระทั่งแจ้งแล้วด้วยหลักธรรม ด้านงานราชการต่างๆ เป็นแบบฉบับที่นำมาซึ่งเกียรติคุณอันสูงส่งของสังคมไทย เป็นที่กล่าวขวัญแก่สังคมโลก โดยเฉพาะการต้อนรับชาวต่างชาติ ต่างศาสนา ที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารให้ทุกชีวิตอยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข...

บัดนี้ ทุกคนทราบดีว่า เราขาดสิ่งสำคัญไป ทำใจยากแต่ต้องทำใจ คือเราขาดพ่อ พ่อที่ทำทุกอย่างเพื่อลูกๆ ทั้งกลีบกว่าล้านคน ปกติทุกวันเราจะได้เห็นพ่อทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ไม่เคยหยุดผ่าน T.V. มีพระดำรัสคอยให้สติแก่เราทุกวันหลังข่าว พวกเราในวันที่ ๕ ธันวาคม เพื่อจะได้เห็นพ่อ ฟังเสียงของพ่อ ที่พ่อตรัสเมื่อเสด็จออกมหาสมาคม ขอเราได้น้อมรับพระราชดำรัสที่พระองค์ตรัสเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ว่า “ท่านทั้งหลาย ตลอดถึงชาวไทยทุกหมู่เหล่า ควรจะได้ทำความเข้าใจในหน้าที่ของตนไว้ให้กระจ่าง และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด” น้อมนำมาร้อยเป็นพวงมาลัย บูชาพ่อของแผ่นดิน ด้วยการปฏิบัติตามแบบแผน แบบอย่าง และแบบฉบับของพ่อ พ่อก็จะอยู่กับพวกเรา... อยู่ในใจเราตลอดไปฯ

หลักการ ทรงงาน ๒๓ ประการ ของในหลวง

ได้ร่วมพระบรมโพธิสมภาร ๗๐ ปีแห่งการครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ด้วยการปรารถนาความเพียรมั่นคงตามพระ

ปฐมบรมราชโองการ เป็นสิ่งประจักษ์ชัดเจนแก่บุคคลผู้ไร้ไฟฟ้าและ ธุลีในดวงตา มีทัศนะอันไม่มีติดบอด ด้วยบทบาทกษัตริย์จอมปราชญ์ ยิ่งความชื่นใจแก่พสกนิกรทั่วหล้า มาบัดนี้พระเสด็จสู่สวรรคาลัย! ขอลูกไทยร่วมตามรอยพระยุคลบาท ฝากชีวิต ฝากงานไว้ในคุณค่าแห่งกาลเวลากันเถิด

หลักการทรงงาน ๒๓ ประการของในหลวง

หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงทุ่มเทพระวรกายตรากตรำและมุ่งมั่น เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของพสกนิกรไม่ว่าจะเชื้อชาติ-ศาสนาใด อยู่หรือห่างไกลสักเพียงใด ก็มีทรงย่อท้อ ทรงเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ช่วยเหลือราษฎร ทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การเกษตร การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้ง ดิน ป่า น้ำ และพลังงาน หรือแม้กระทั่งการจราจร ทรงคิดค้นหาแนวทางแก้ไข ปัญหาได้อย่างแยบยล การทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงยึด การดำเนินงานในลักษณะทางสายกลางที่สอดคล้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัว และสามารถปฏิบัติได้จริง ทรงมีความละเอียดรอบคอบ และทรงคิดค้นหาแนวทางพัฒนา เพื่อมุ่งประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด มีคุณค่าและควรยึดเป็นแบบอย่างในการเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท นำมาปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผลต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติตลอดไป หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สามารถรวบรวมได้ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การที่จะพระราชทานโครงการใด โครงการหนึ่งจะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่นักวิชาการและราษฎรในพื้นที่

ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ตรงตามความต้องการของประชาชน

๒. ระเบิดจากข้างใน พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคนทรงตรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสได้เตรียมตัวหรือตั้งตัว

๓. แก้ปัญหาที่จุดเล็ก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเยี่ยมไปด้วยพระอัจฉริยภาพในการแก้ไขปัญหา ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอแต่การแก้ปัญหาของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็ก ๆ (Micro) คือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักจะมองข้าม

๔. ทำตามลำดับขั้น ในการทรงงานของพระองค์จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่เป็นของประชาชนที่สุดก่อน ได้แก่ สาธารณสุข เมื่อมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแล้วก็จะสามารถทำประโยชน์ด้านอื่นๆ ต่อไปได้ จากนั้นจะเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ เช่น ถนน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภค บริโภคที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่ายเน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด

๕. ภูมิสังคม การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไรและสังคมวิทยาเกี่ยวกับนิสัยใจคอของคนตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน

๖. องค์กรรวม ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์กรรวม (Holistic) หรือมองอย่างครบวงจรในการที่จะพระราชทาน พระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้น จะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง ดังเช่นกรณีของ “ทฤษฎีใหม่” ที่พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทยเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพแนวทางหนึ่งที่พระองค์ทรงมองอย่างองค์กรรวมตั้งแต่การถือครองที่ดิน โดยเฉลี่ยของประชาชนคนไทยประมาณ ๑๐-๑๕ ไร่ การบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบอาชีพ เมื่อมีน้ำในการเกษตรแล้วจะส่งผลให้ผลผลิตดีขึ้น และหากมีผลผลิตมากขึ้นเกษตรกรต้องรู้จักวิธีการจัดการและการตลาดรวมถึงการรวมกลุ่มรวมพลังชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อพร้อมที่จะออกสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกได้อย่างครบวงจรนั้น คือ ทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ ๑, ๒ และ ๓

๗. ไม่ติดตำรา การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลมและรอมชอมกับสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน “ไม่ติดตำรา” ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของคนไทย

๘. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด ในเรื่องของความประหยัดนี้ ประชาชนไทยทราบกันดีว่าเรื่องส่วนพระองค์ก็ทรงประหยัดมากดังที่เราเคย

เห็นว่า หลอดยาสี่พระทนต์นั้น ทรงใช้อย่างคุ้มค่าอย่างไรหรือ ฉลองพระองค์ฉลองพระบาท ทรงใช้อยู่เป็นเวลานาน ขณะเดียวกันการพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำเองได้ หาได้ในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นๆ มาแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก

๙. ทำให้ง่าย Simplicity ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้การคิดค้นดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริ ดำเนินการไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและที่สำคัญยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศ โดยส่วนรวมตลอดจนสภาพสังคมของชุมชนนั้นๆ ทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย อันเป็นการแก้ปัญหาด้วยการใช้กฎธรรมชาติเป็นแนวทางนั่นเอง แต่การทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็่ง่ายนั้นเป็นของยาก ฉะนั้น คำว่า “ทำให้ง่าย” หรือ Simplicity จึงเป็นหลักคิดสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศในรูปแบบของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑๐. การมีส่วนร่วม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักประชาธิปไตยจึงทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหาร เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนหรือต้องการของสาธารณชน

๑๑. ประโยชน์ส่วนรวม การปฏิบัติในพระราชกรณียกิจ และการพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาและช่วยเหลือพสกนิกรของพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงระลึกถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ

๑๒. บริการรวมที่จุดเดียว One Stop Services การบริการรวมที่จุดเดียวเป็นรูปแบบการบริการ แบบเบ็ดเสร็จที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้นแบบในการบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่จะมาขอใช้บริการจะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยจะมีหน่วยงานราชการต่างๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ ที่แห่งเดียว

๑๓. ทรงใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและ

ต้องการให้ประชาชนใกล้ชิด กับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติ เข้าช่วยเหลือ อาทิ การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม ได้พระราชทานพระราชดำริ การปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูก ปลอ่ยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ หรือแม้กระทั่ง การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ โดยปลูกทรงรับการชลประทาน ปลูกรับซับน้ำ และปลูกอุดช่วงไหล่ตามร่อง ห้วยโดยรับน้ำฝนอย่างเดียว และปลูกช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ แปลความสรุป อย่างเข้าใจง่าย ปลูกไม้ให้พอกอยู่ พอกิน พอใช้ และระบบนิเวศน์ คือ พอกอยู่ หมายถึง ไม้เศรษฐกิจปลูกไว้ทำที่อยู่อาศัย และจำหน่าย พอกิน หมายถึง ปลูกพืชเกษตรเพื่อการกินและสมุนไพร พอใช้ หมายถึง ปลูกไม้ไว้ใช้สอยโดยตรง และพลังงาน เช่น ไม้ฟืน และไม้ไผ่ เป็นต้นประโยชน์ต่อระบบนิเวศน์ สร้างความสมบูรณ์และก่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่า

๑๔. ใช้ธรรมปราบอธรรม ทรงนำความจริง ในเรื่องความเป็นไปแห่ง ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการ แนวปฏิบัติที่สำคัญใน การแก้ปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การทำน้ำดิบขจัดน้ำเสีย หรือเจือจางน้ำเสียให้กลับเป็นน้ำดี ตามจังหวะ การขึ้นลงตามธรรมชาติของน้ำ การบำบัดน้ำเน่าเสียโดยใช้ผักตบชวา ซึ่งมีตาม ธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำดังพระราชดำรัสความว่า “ใช้ ธรรมปราบอธรรม”

๑๕. ปลูกป่าในใจคน เป็นการปลูกป่าลงบนแผ่นดินด้วยความต้องการ อยู่ของมนุษย์ ทำให้ต้องการบริโภคและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง

เพื่อประโยชน์ของตนเองและสร้างความเสียหายให้แก่สิ่งแวดล้อมไม่รู้จักพอ ปัญหาความไม่สมดุลจึงบังเกิดขึ้น ดังนั้น ในการฟื้นฟูธรรมชาติให้กลับคืนมา จะต้องปลูกจิตสำนึกในการรักผืนป่าให้แก่คนเสียก่อน

๑๖. ขาดทุนคือกำไร “ขาดทุน คือกำไร *Our loss is our gain* การ เสียคือการได้ ประเทศชาติก็จะก้าวหน้าและการคนอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่ เน้นมูลค่าเงินไม่ได้” จากพระราชดำรัสดังกล่าว คือหลักการ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีต่อพสกนิกรไทย “การให้” และการ “เสียสละ” เป็นการกระทำ อันมีผลเป็นกำไร คือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นเป็น รูปธรรมชัดเจนได้

๑๗. การพึ่งพาตนเอง การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อการแก้ไข ปัญหาในเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่ จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นตอนต่อไปก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถ อยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถ “พึ่งตนเองได้” ในที่สุด

๑๘. พอกอยู่พอกิน การพัฒนาเพื่อให้พสกนิกรทั้งหลายประสบความ สดสมบูรณ์ในชีวิตได้ เริ่มจากการเสด็จฯ ไปเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่าในทุก ภูมิภาคของประเทศไทย ได้ทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของราษฎร ด้วย พระองค์เอง จึงทรงสามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง ในการพัฒนานั้น หากมองในภาพรวมของประเทศมิใช่งานเล็กน้อย แต่ต้องใช้ ความคิดและกำลังของคนทั้งชาติจึงจะบรรลุผลสำเร็จ ด้วยพระปรีชาญาณใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทาให้คนทั้งหลายได้ประจักษ์ว่าแนวพระ ราชดำรินั้น “เรียบง่ายแต่ปฏิบัติได้ผล” เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอดจนกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้พระราชทานไว้ดังนี้ “ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควร ต่อมาเมื่อมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการหาวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน”

๒๐. ความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกัน “คนที่ไม่มีความสุขจิต คนที่ไม่มีความมั่นคง ชอบแต่เมื่อง่ายไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุขจิตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แท้จริงที่สำเร็จ” พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒ “ผู้ที่มีความสุขจิตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้เล็กน้อยก็ยอมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้ มากกว่าผู้ที่มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุขจิต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ” พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๓๓ “ผู้ว่า CEO ต้องเป็นคนที่สุดจิต ทุกจิตไม่ได้ ถ้าทุกจิตแม้แต่ชนิดเดียวก็ขอแข่งให้มีอันเป็นไป” “ข้าราชการหรือประชาชนที่มีการทุกจิต ถ้ามีทุกจิตแล้วบ้านเมืองพัง ที่เมืองไทยพังมาเพราะมีการทุกจิต” พระราชดำรัส เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๖

๒๑. ทำงานอย่างมีความสุข พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเกษมสำราญและทรงมีความสุข ทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเคยรับสั่งครั้งหนึ่งว่า “ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้นอกจากการมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น”

๒๒. ความเพียร : พระมหาชนก จากพระราชนิพนธ์พระมหาชนก เป็นพระราชนิพนธ์ที่พระองค์ทรงใช้เวลาค่อนข้างนาน ซึ่งใช้ในการคิดประดิษฐ์ด้วย ทำให้เข้าใจง่าย และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน อีกทั้งภาพประกอบและคติธรรมต่าง ๆ ได้ส่งเสริมให้หนังสือเล่มนี้ มีความศักดิ์สิทธิ์ ที่หากคนไทยน้อมรับมาศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติตามรอยพระมหาชนก: กษัตริย์ผู้เพียรพยายามแม้จะไม่เห็นฝั่ง ก็ยังว่ายน้ำต่อไป เพราะถ้าไม่เพียรว่ายก็จะตกเป็นอาหารปูปลา และไม่ได้พบกับเทวดาที่มาช่วยเหลือมิให้จมน้ำ เช่นเดียวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงริเริ่มทำโครงการต่าง ๆ ในระยะแรก ที่ไม่มีความพร้อมในการทำงานมากนักและทรงใช้ พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัย มุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่วมมือเป็นสุข

๒๓. รู้ รัก สามัคคี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสในเรื่อง “รู้ รัก สามัคคี” มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสามคำ ที่มีค่าและมีความหมายลึกซึ้ง พร้อมทั้งสามารถปรับใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย

รู้ : การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้นจะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา

รัก: คือความรัก เมื่อเรารู้ครบถ้วนกระบวนการแล้ว จะต้องมีความรัก
การพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้น ๆ

สามัคคี: การที่จะลงมือปฏิบัตินั้น ควรคำนึงเสมอว่าเราจะทำงานคนเดียว
ไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้
ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

kruloei. (๒๕๕๗). หลักการทรงงาน ๒๓ ประการ.

<https://kruloei.wordpress.com/๒๐๑๔/๐๓/๑๖> (online)

✧ เดินตามรอยเท้าพ่อ ✧

พระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ฉันเดินตามรอยเท้าอันรวดเร็วของพ่อโดยไม่หยุด

ผ่านเข้าไปในป่าใหญ่ นากลัว่ ทิບ

แผ่ไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด มีด และกว้าง

มีต้นไม้ใหญ่เหมือนหอคอยที่เข้มแข็ง

พ่อจำ...ลูกทิวจะตายอยู่แล้วและเหนื่อยด้วย

ดูซิจ๊ะ...เลือดไหลออกมาจากเท้าทั้งสองที่บาดเจ็บของลูก

ลูกกลัวงู เสือ และหมาป่า

พ่อจำ...เราจะถึงจุดหมายปลายทางไหม ?

พ่อเห็นแล้วว่า หนามดำเนื้ออ่อนๆ ของเจ้า

เลือดของเจ้า เปรียบดังทับทิมบนใบหญ้าใกล้น้ำ

น้ำตาของเจ้า ที่ไหลต้องพุ่มไม้สีเขียว

เปรียบดังเพชรมรกต ที่แสดงความงามเต็มที่

ลูกเอ๋ย...ในโลกใบนี้ไม่มีที่ไหนดอกไม้มีความรื่นรมย์

และความสบายสำหรับเจ้า

ทางของเรามิได้ปูด้วยดอกไม้สวยๆ

จงไปเถิด แม้วามันจะเป็นสิ่งที่บีบคั้นหัวใจเจ้า

เพื่อนมนุษยชาติ จงอย่าละความกล้า

เมื่อเผชิญกับความทุกข์ ให้อดทนและสุขุม

และจงมีความสุข ที่ได้ยึดอุดมการณ์ที่มีค่า

ไปเถิด..ถ้าเจ้าต้องการ...เดินตามรอยเท้าพ่อ

ธมมวาท

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สอนธรรม ๓ มิติ

ปัญหาสาส์นฉบับนี้ขอนำท่านพุทธศาสนิกชนผู้สนใจใฝ่ธรรมทั้งหลาย มาชมพุทธมหาเจดีย์ ณ สถานที่ที่ตรัสรู้ (เจดีย์พุทธคยาจำลอง) ที่ทางวัดได้สร้างขึ้นมี ๙ ชั้น แทนความหมายของนวโลกุตตรธรรม ๙ ประการ ได้แก่ มรรค ๔ ผล ๔ และ นิพพาน ๑ โดยได้เพิ่มเติมในส่วนของชั้นล่างนับเป็นชั้นที่ ๙ เรียกว่าชั้นพุทธบารมี อันเป็นสื่อแทนพระนิพพาน เป็นที่รวมของกุศลธรรมและความดีงามทั้งปวง ภายในประกอบไปด้วยห้อง ๓ ห้อง ห้องชั้นนอกเรียกว่า ห้อง

ศรัทธา ห้องชั้นกลางเรียกว่า ห้องปัญญา ห้องชั้นในเรียกว่า ห้องวิมุตติ

วันนี้ห้องชั้นนอกได้ดำเนินการวาดภาพ ๓ มิติเสร็จไปแล้วบางส่วน ในห้องนี้เนื้อหาโดยรวมเป็นการนำจุดเด่นของพระพุทธศาสนาที่เจริญในแต่ละประเทศมาวาดลงบนผนังเพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น ส่วนห้องชั้นกลางเป็นภาพปริศนาธรรมที่มีความหมายง่าย ๆ ที่เหมาะกับยุคปัจจุบัน เช่น ภาพต้นหาทั้ง ๓ (ช้างตม่น้ำ ๓ สระ) หมายถึง ต้นหา คือ ความทะยานอยาก ต้นหานี้ดูเหมือนว่าจะเกี่ยวข้องกับคนเราตลอดชั่วชีวิต บางคนก็มีต้นหามาก หรือที่พวกเราเรียกกันว่า “ต้นหาจัด” ส่วนที่คนมีต้นหาน้อย แต่ก็มีต้นหาอุปมาอารมณ์แห่งต้นหาทั้งสาม คือ กามต้นหา ภวต้นหา วิภวต้นหา ก็เลสเปรียบด้วยอารมณ์ของจิต เป็นสระน้ำใหญ่ ๓ สระ เพราะบรรดาอารมณ์ทั้งหมดที่จิตของคนต้องการนั้นจะก็ร้อยก็พันอย่างก็ตาม ท่านแบ่งได้เป็น ๓ พวก ดังนี้

๑. กามต้นหา ได้แก่ ความทะยานอยากในกาม อยากได้อารมณ์อันน่ารัก น่าใคร่ ในวัตถุกาม คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่น่าใคร่ น่าปรารถนา น่าพอใจ อันยังไม่ได้ และหมกมุ่นในวัตถุกามที่ได้แล้ว

๒. ภวต้นหา ได้แก่ ความทะยานอยากในภพ อยากเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ เช่นอยากไปเกิดในภพในชาติที่ประณีต ที่ตนเห็นว่าเป็นความสุข ความเพลิดเพลิน ด้วยเข้าใจว่าสภาพเหล่านั้นเป็นของเที่ยงแท้ และตนเองก็ปรารถนาสถานะเหล่านั้น ภพเหล่านั้น ชาติเหล่านั้น จนต้องดิ้นรนทะเยอทะยายอยากได้

๓. วิภวต้นหา ได้แก่ ความทะยานอยากในวิภพ ไม่อยากเป็นอย่างนั้น ไม่อยากเป็นอย่างนี้ อยากพราดพันดับสูญไปเสีย เป็นอาการที่จิตยินดีพอใจใน

สภาวะ ความเป็นต่าง ๆ หรือความพอใจในความไม่เกิดในภพ โดยมองเห็น
สิ่งทั้งหลาย เป็นของที่ขาดสูญ ไม่มีการสืบต่อ ตนเองก็ต้องการขาดสูญ ต้องการ
จะหมดสิ้นไป

สรุปว่า หลงไหลความสุขในเรื่องกามคุณเป็นสาระหนึ่ง หลงไหลอยากใน
ความเป็น มีชีวิตอยู่ด้วยความอยากเป็นนั้นเป็นสาระหนึ่ง ความไม่อยากเป็นนั้น
ไม่อยากเป็นนี้ กระทั่งไม่อยากอยู่หรืออยากตายเป็นสาระหนึ่ง เมื่อชีวิตเราถูก
ตัดหาทั้ง ๓ ครอบงำชีวิตก็จะดำรงอยู่ยาก เหมือนช้างที่ยืนบนดอกไม้กำลงดื่ม
น้ำในสระทั้ง ๓

ส่วนในห้องชั้นในที่เรียกว่าห้องวิมุตตินั้น สร้างไว้เพื่อค้นหาตัวเองโดย
การเข้าไปเจริญวิปัสสนา ปิดวาทาขณะที่อยู่ในห้องนี้

ปัจจุบันการดำเนินการแล้วเสร็จไปกว่า ๗๐ % อีก ๓ เดือนข้างหน้าคง
เสร็จสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะเปิดให้เข้าชมกัน

พุทธบุตร...

บุตรผู้มีธรรม

จากโอวาทของหลวงปู่พุทธทาสที่ว่า ศีลธรรมของยุวชนคือสันติภาพของโลก “ค่ายพุทธบุตรพุทธธรรม” ของวัดปัญญานันทาราม จึงเป็นหมุดหมายลำดับต้นๆ ของทุกหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมให้กับเยาวชน เลือกพาเยาวชนมาเข้าค่ายฯ ถึงขั้นต้องจองคิวกันข้ามปีเลยทีเดียว **ปัญญาสาส์น** จึงขอโอกาส **พระมหากวีชัย อาทโร** รักษาการผู้อำนวยการค่ายพุทธบุตรพุทธธรรม ในการไขข้อข้องใจเพิ่มเติม

ปัญญาสาส์น หลักคิดของค่ายพุทธบุตรพุทธธรรม คืออะไร

พระมหากวีชัย พระเดชพระคุณหลวงปู่ปัญญานันทภิกขุท่านต้องการสร้างวัดปัญญานันทารามให้เป็นที่ สร้างพระ สร้างคน สร้างเยาวชนของชาติ สร้างศาสนทายาทให้อยู่ในโลกอย่างถูกต้อง มีธรรม ไม่อยู่ภายใต้วัตถุมากเกินไป เรา จึงสร้างอนาคตของชาติผ่านเด็ก เพราะเขาเหมือนต้นกล้าพันธุ์ดี ที่จะเติบโตเป็นต้นไม้ประดับป่า วัดปัญญาฯ จึงจัดค่ายฯ เพื่อให้เขาเรียนรู้วิถีชีวิต โดยมีหลักว่า “อยู่อย่างต่ำกระทำอย่างสูง” และวิธีปฏิบัติว่า “ตรงต่อเวลา วาจาไพเราะ สงเคราะห์ช่วยเหลือ ทำความเชื่อให้ตรง ดำรงตนให้น่ารัก รู้จักละวางเพื่ออนาคต” เพื่อเขาจะก้าวต่อไปเป็นผู้ใหญ่ที่จะได้ทำหน้าที่ต่อไป

ปัญญาสาส์น เส้นห์ของค่ายพุทธบุตรฯ อยู่ตรงไหน

พระมหากวีชัย อย่างแรกคือเรื่องสถานที่ วัดปัญญาฯ มีความร่มรื่น เยาวชนมาเรียนรู้กับธรรมชาติจริงๆ จึงรู้สึกโล่ง โปร่ง เบา สบาย ซึ่งเป็นส่วนเอื้อในการเรียนรู้ อย่างที่สองคือหลักสูตร ๓ วัน ๒ คืน เริ่มจากหลักการพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน การมีพิธีมอบตนเป็นศิษย์ มารยาทชาวพุทธและศาสนพิธี การภาวนา เขาวุ่นวายมาตลอดชีวิต ช่วง ๔๕ นาทีนี้ให้เขาได้สงบกายสงบใจบ้าง รวมถึง ๕ ศีลปฏิบัติ พิธีอธิฐานจิตเพื่อชีวิตใหม่ ซึ่งเราจะแบ่งเป็นฐานค่อยๆ ให้เด็กเขาเรียนรู้ไปที่ละฐาน บางโรงเรียนเราจะเพิ่มเรื่องสังฆทานที่ถูกต้องแบบพุทธวิธี แต่เราจะดูช่วงวัยด้วย เพราะเด็กที่มาเข้าค่ายฯ มีตั้งแต่อนุบาล ประถมต้น มัธยมต้น/ปลาย รวมถึงอุดมศึกษา ก็ต้องดูให้เหมาะสม

ปัญญาสาส์น เวลาที่ต้องรับมือกับเด็กๆ ที่เขาไม่อยากมาค่ายฯ

ท่านมีวิธีการอย่างไร

พระมหาทวีชัย เด็กที่ถูกบังคับมา อาตมาอยากให้เขามีรอยยิ้ม อาตมาเป็นเด็กที่มาจากต่างจังหวัด มาอยู่ต่างถิ่นแล้วไม่รู้จะคุยกับใคร มันมีกำแพงใจ อาตมาเลยคิดว่าต้องทำให้เด็กมีรอยยิ้มก่อน แล้วจึงค่อยๆ คลี่คลาย ปมคำถามที่ว่าทำไมเขาต้องมาที่นี่ มาแล้วได้อะไร พระอาจารย์จะบอกเขาว่า พระอาจารย์ไม่ได้มาสอนแต่เราต่างมาเรียนรู้ร่วมกัน แค่นี้มันสามารถปลด ล็อกการถูกบังคับมาได้ส่วนหนึ่ง ยิ่งเราให้รอยยิ้มเขาก่อนแล้วเขายิ้มตอบมา มันเป็นการผูกสัมพันธ์กัน เด็กเขาจะค่อยๆ ซึมซับได้มากกว่าที่เราคิด เราก็ต้อง ฝึกจนเขาเข้าใจ เพราะถ้าเราบอกให้เขาจำ ไม่นานเขาก็ลืม แต่ถ้าเขาเข้าใจ มัน

จะอยู่กับเขาตลอดชีวิต

ปัญญาสาส์น แม้พระอาจารย์จะพยายามผูกมิตร แต่เคยมีเด็กหนี ออกไปข้างนอก

พระมหาทวีชัย ครูก็ช่วยตามกลับมา แล้วมานั่งคุยกัน เราต้องพูดให้ เขาค่อยๆ คิดตาม พูดให้กำลังใจเขาเพื่อให้เขาอยู่ให้ได้ เช่น เพื่อนๆ ก็อยู่ ต่อ ไปเธอเรียนจบไปเป็นหัวหน้าเขาก็ต้องมีหลักในการดูแลคนที่อยู่ใต้ปกครองเรา แต่หากเรายังคุมตัวเองไม่ได้ เราจะไปคุมคนอื่นได้อย่างไร หรือการที่เราบอก ว่ารักพ่อรักแม่ แต่การกระทำที่เธอทำมันสวนทางกัน เพียง ๓ วันเธอยังทำไม่ได้ แล้วตลอดชีวิตนี้เธอจะทำอะไรเพื่อพ่อแม่ เพื่อตัวเธอเองได้อย่างไร ฟังดู เหมือนมันแรงแต่เขาจะได้คิด

ปัญญาสาส์น เมื่อนึกถึงค่ายพุทธบุตรฯ อะไรคือความประทับใจ

พระมหาทวีชัย คิดถึงน้ำใจ ความสามัคคีของหมู่คณะ ของผู้ร่วมงาน ที่คอยช่วยเหลือกันเสมอ เช่น ท่านเจ้าอาวาส พระมหาเฉลิม ปิยทสฺสี งานท่าน ยุ่งมาก แต่ท่านก็ช่วยสอนด้วย คือตารางไม่ได้เป็นเงื่อนไข แต่เราจะเอางค์กร เอาวัดเป็นหลักที่เราจะดูแลกันอย่างไร...เราพร้อมเพรียงกับประชุม พร้อม เพรียงกันช่วยงาน ความเสียสละ และสิ่งที่ได้ตอบกลับมาคือรอยยิ้มของเด็ก

ปัญญาสาส์น ระหว่างเนรคุณุรื้อนกับค่ายพุทธบุตรมีอะไรต่างกัน

พระมหาทวีชัย มีความสุขที่ได้ทำเหมือนกัน แต่ที่ต่างคือ เนรคุณุรื้อน เขาอยู่กับเราทั้งเดือน สายสัมพันธ์ระหว่างครูอาจารย์ สามเณร และพระ

อาจารย์ผู้สอน ความเป็นที่
น้อมมันแน่นแฟ้นมาก
เพราะบางครั้งเขาร้องให้
คิดถึงแม่เราก็ต้องปลอบ
เหมือนเป็นพ่อเป็นแม่ให้
เขา อีกอย่างสามเณร เรา
สามารถจับมือหรือตบ
ไหล่ให้กำลังใจได้ ส่วน

เด็กที่มาค่ายพุทธบุตรเราอบรมตามหลักสูตรที่มี ๒ คิน ๓ วัน มันสั้น
เราพยายามปลูกฝังเพื่อให้เขาเกิดความเข้าใจ เด็กค่ายเราไม่สามารถจับมือ
หรือตบไหล่เพื่อให้กำลังใจได้ เราจึงต้องเติมกำลังใจด้วยถ้อยคำ การสรรหา
คำพูดให้เขามีกำลังใจจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก สำหรับสามเณรนั้น ยากตรงที่ท่า
อย่างไรให้เขาไว้วางใจเราพร้อมที่จะฝากชีวิตไว้กับเราตลอด ๑ เดือน ขณะที่เด็กๆ
ที่มาค่ายฯ เขายังมีครูที่ยังคอยให้คำปรึกษาอยู่

ปัญญาสาส์น เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิง แบบไหนทำงานยากกว่ากัน

พระมหาทวีชัย ความยากง่ายอยู่ที่เราไม่ใช่อยู่ที่เด็ก เราจะคุยกับเขา
อย่างไรให้เขาล้อยตามและไว้วางใจ นั่นคือสิ่งท้าทาย เด็กๆ มาจากครอบครัวที่
ต่างกัน ฉะนั้นการพูดของเรา เด็กบางคนอาจจะซาบซึ้ง ขณะที่เด็กบางคนเขา
ยังไม่มีประสบการณ์ เขาอาจยังไม่เข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น บางเรื่องก็ต้องค่อยๆ
ปรับเข้าหากัน จนมันเจอะจุดลงตัวได้ แต่เด็กผู้หญิงจะมีข้อจำกัดบางเรื่อง
ที่อาจมาอาจจะไม่เหมาะที่จะเตือน หรือการเข้าใกล้มากก็จะไม่เหมาะ มันเหมือน

มีสถานะกันอยู่ เด็กผู้ชายเราเตือนใกล้ชิดได้

ปัญญาสาส์น หลักสูตร ๓ วัน ๒ คิน เพียงพอที่จะทำให้เยาวชน
เปลี่ยนแปลงตัวเองได้จริงหรือ เพราะชีวิตในวัดกับชีวิตในสังคมมันต่างกัน

พระมหาทวีชัย การเอาธรรมไปใช้ชีวิตข้างนอก...จริง ๆ มันไม่พอ แต่
สิ่งที่เราพยายามทำคือการให้เขาเข้าใจมากกว่าการจำ การเรียนในห้องเรียน
ทุกคนสามารถจับตามหลักสูตรได้ แต่การเรียนรู้ในเรื่องการใช้ชีวิตนั้น เราต้อง
เรียนรู้ตลอด ตามคำพูดที่ว่า “เริ่มที่พ่อ ก่อที่แม่” พ่อแม่คือสถาบันแรกที่ลูกจะ
ได้รับการอบรมสั่งสอน “แกที่ลูก” คนที่เป็นลูก พ่อแม่เตือนเราก็ดูต้องมาปรับ
“ปลูกที่วัด” เราเพาะต้นกล้าให้เขา เขาก็ต้องหมั่นรดน้ำใส่ปุ๋ย “ตัดที่โรงเรียน”
คือการรดน้ำ โรงเรียนที่มาเข้าค่ายฯ ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนที่เริ่มโครงการ
วัดวิถีพุทธมาด้วยกัน มีการสวดมนต์ที่โรงเรียน นิมนต์พระไปสอนที่โรงเรียน
มันเหมือนเราขึ้นรูปไว้แล้วก็ต้องสานต่อ เพื่อให้เป็นภาชนะที่สมบูรณ์ “เปลี่ยน
ที่ตนเอง” ฝึกฝนด้วยทางสายกลาง เราฝึกตนให้เป็นที่พักพิงให้กับตัวเราและคน
อื่นด้วย

จากงานเขียนของเด็กที่มาร่วมค่ายฯ ๓ วัน ๒ คิน มันเป็นเวลาสั้นแต่เขา
สามารถเอาไปต่อยอดความคิดได้ สิ่งใดที่ครูบาอาจารย์และพระอาจารย์ทุก
ท่านแนะนำ เขาพร้อมที่จะนำไปใช้ สิ่งใดที่เห็นว่าเป็นประโยชน์เขาจะเอา
กลับไป สิ่งใดที่ไม่เป็นประโยชน์ ที่ต้องละทิ้งก็จะละทิ้ง ความลำบากเป็น
เครื่องพัฒนาคน เรายังคงจะทำอย่างต่อเนื่อง เพราะเราเชื่อว่าต้นไม้แห่ง
ความดีจะไปเจริญงอกงามทุก ๆ ที่โดยมีเขาเป็นผู้ดูแลด้วยตัวเอง

ลัดคิวกับกานดา

การอยู่ในสังคมทุนนิยมทุกวันนี้ ความไผ่ดีและความทะเยอทะยาน มุ่งมั่นที่จะทำตัวเองสู่เป้าหมาย ตำแหน่งเปรียบเหมือนหัวโขน ตำแหน่งใหญ่เพียงใด หัวโขนก็หนักมากเพียงนั้น แบกไว้แรมปี หนัก เหนื่อย ถอดและวางไม่ได้ ยิ่งตำแหน่งใหญ่มากเท่าไร กลับมองไม่เห็นใครดี ไม่มีใครถูกนอกจากตัวเอง...ที่เล่ามาทั้งหมดคือตัวดิฉันเอง ตำแหน่งหน้าที่การงาน ทำให้ดิฉันหลงในอึดตาย คิดเสมอว่าการทำตามหน้าที่ คือการทำถูกต้อง ถือตนเองดี อวดเก่ง ใช้ข้ออ้างโดยขาดสติ ดิฉันได้รับถ่ายทอดจนเชื่อว่าการดำเนินลูกน้องด้วยถ้อยคำรุนแรงเมื่อเขาทำผิด คือการสอน คือความหวังดี คือการแสดงความจริงใจ ดิฉันกระตุ้นเตือนโดยการทำให้เขาหวาดกลัว ด้วยเชื่อว่าถ้าทุกคนกลัวจะทำงานถูกต้อง บริษัทจะได้มีผลประกอบการดี ทุกคนก็จะก้าวหน้า

สิ่งที่ดิฉันทำนั้นได้ผลค่ะ ทุกคนกลัวเรา ไม่ใช่แค่กลัวเท่านั้น เราได้เกลี้ยกล่อมเราไปด้วยโดยที่เราไม่รู้ตัว ดิฉันถามตัวเองว่า การทำอย่างนี้ ได้อะไรกลับคืนมา ทำไมตำแหน่งใหญ่ขึ้น มีเงินมากขึ้น แต่ไม่มี

ความสุข ใจยังร้อนรุ่ม ตั้งไพลน ทุกข์ เครียด กังวลตลอดเวลา จนคุณแม่และเจ้านายเก่าที่ดิฉันรักเหมือนพี่สาว บอกกับดิฉันว่า “เดี๋ยวนี้ น้องสาวไม่น่า รัก หงุดหงิดจนเฉียวง่าย” จึงเป็นเหตุให้ดิฉันมองหาที่สงบ เพื่อพักใจ ได้ คิดทบทวนกับสิ่งที่ผ่านมา พิจารณาค้นหาตัวตนที่แท้จริง...

ดิฉันเลือกมาบวชเนกขัมมบารมี ที่วัดปัญญานันทาราม แม้จะเป็นช่วงสั้น ๆ เพียง ๓ วัน ๒ คืน แต่

สามารถทำให้ดิฉันเห็นตัวเองชัดขึ้น เรียนรู้เรื่องการอดทน การรอ ไม่ว่าจะเป็นการยืนรอคิวรับประทานอาหาร รออาบน้ำ การได้เจริญสติ ยืน เดิน นั่ง การทำความสะอาดวัด ล้างห้องน้ำ ทุกคนเท่ากัน ถือปฏิบัติเหมือนกัน วันอาทิตย์ได้ฟังธรรมที่ลานหินโค้ง ทำให้ดิฉันลัดอึดตายได้มาก ผลคือ เบา สบาย โล่งโปร่งเบา เมื่อ

ดิฉันย้อนมองตัวเอง ...ตัวเราหนอช่างน่าเกลียด เป็นคนเก่งที่ไม่น่ารัก

ดิฉันกลับมาเป็นมนุษย์อีกครั้งพร้อมกับข้อคิดว่า...“เราควรเข้าใจคนอื่น ดีกว่าให้คนอื่นเข้าใจเรา เราควรมองเขาอย่างที่เขาเป็น มากกว่าให้เขาเป็น ตามใจเราที่อยากให้เขาเป็น เราสามารถเลือกฟังแต่สิ่งที่ประโยชน์ เลือก ได้ที่จะไม่ปฏิบัติหรือซึ่มซับคำพูดที่รุนแรงและการกระทำที่ไม่ให้เกียรติคนอื่น” ดิฉันเลิกโทษคนอื่น รู้จักให้อภัย ฝึกให้กำลังใจตัวเอง มีเมตตากับตนเอง และ เริ่มแบ่งปันให้คนรอบข้าง ดิฉันนำข้อคิดเหล่านี้มาใช้กับเพื่อนร่วมงาน น้องๆ มีความสุขในการทำงานมากขึ้น การกดคนอื่นไม่ได้ทำให้เราสูงขึ้น เปรียบ เสมือนกดลิฟท์ เลือกชั้นสูงเราก็ถูกยกให้สูง เลือกชั้นต่ำเราก็ถูกกดลงมาให้ต่ำ ดิฉันขอแบ่งปันบทเรียนนี้ถึงผู้อ่านทุกท่านนะคะ มาลดอัตราโดยเพิ่มเมตตาให้ แก่กันนะค่ะ “ยิ้มน้อยๆ ในดวงใจ เมตตาไว้ โลกร่มเย็น อืออิอิ” ^_^

สุดท้ายขอกราบขอบคุณพระอาจารย์ทุกรูป ที่ชี้ทางให้ดิฉันมีดวงตาเห็น ธรรมค่ะ อานิสงค์ผลบุญที่ได้แบ่งปันเรื่องราวในครั้งนี้ขออุทิศให้ คุณพ่อศักดิ์ชัย คุณแม่พรเพ็ญขอให้ท่านทั้งสอง สุขภาพแข็งแรงค่ะ

ตัวกู - ตัวสุ

อันความจริง “ตัวกู” มิได้มี
แต่พอเผลอ มันก็มีขึ้นจนได้
พอหายเผลอ “ตัวกู” ก็หายไป
หมด “ตัวกู” เสียได้เป็นเรื่องดี
เหตุดังนั้น จงถอนเรื่อง “ตัวกู”
และจงถอน “ตัวสุ” อย่างเต็มที่
คงมีแต่ “ปัญญา” และ “ปราณ”
หน้าที่ใคร ทำได้ดี เท่านั้นเอยฯ

พุทธทาสภิกขุ

ทศสนะ

การศึกษา

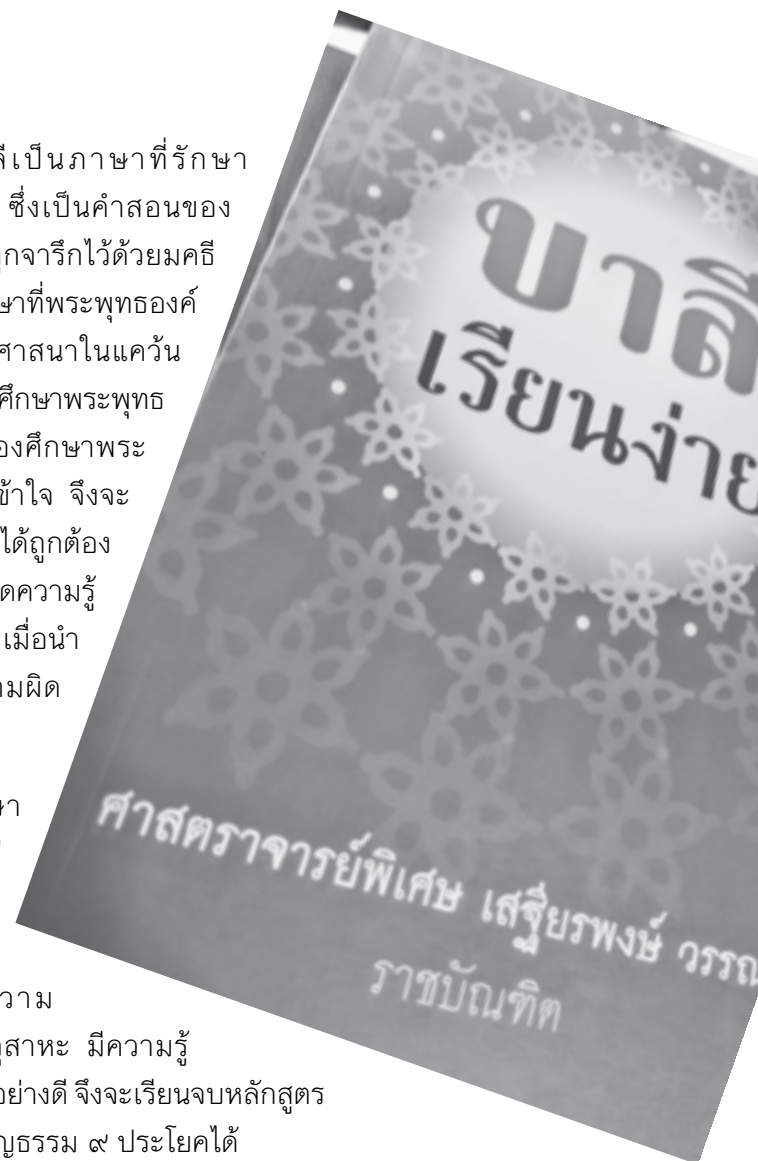
พระบาลี

“...พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ล้วนเป็นสิ่งที่มียุ่จริงและสัมผัสได้ทั้งสิ้น หากผู้นับถือมีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เพราะสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความศรัทธา หากไม่มีศรัทธาก็ไม่อาจสัมผัสได้ ที่สำคัญคือแนวทางปฏิบัติและหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ในพระไตรปิฎก (ฉบับภาษาบาลี) ดำรงอยู่มากกว่า ๒๖๐๐ ปี และไม่ได้แปรเปลี่ยนแม้แต่ด้อย...”

“...พระพุทธศาสนานับว่าเป็นรากฐานชีวิตของชาวไทย ดังจะเห็นได้จากวัฒนธรรม ประเพณีที่ดงามที่ทำให้เราภูมิใจในเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายล้วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาทั้งนั้น...”

พระบาลีเป็นภาษาที่รักษาพระพุทธวจนะ ซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธองค์ ถูกจารึกไว้ด้วยมคธีภาษา ซึ่งเป็นภาษาที่พระพุทธองค์ทรงใช้ประกาศศาสนาในแคว้นมคธ ผู้ที่ต้องการศึกษาพระพุทธวจนะ จำเป็นต้องศึกษาพระบาลีให้มีความเข้าใจ จึงจะสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง ถ้าไม่ศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจแล้ว เมื่อนำไปใช้จะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย

การศึกษาพระบาลีมิใช่เรื่องง่าย ผู้ศึกษาต้องมีจิตใจใฝ่รู้ มีความอดทน มีวิริยะอุสาหะ มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี จึงจะเรียนจบหลักสูตรสูงสุด คือ เปரியญธรรม ๙ ประโยคได้

ตราบไต่ที่บุคลากรของพระศาสนาคือพระภิกษุสามเณรยังเล่าเรียนศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ยังปฏิบัติอยู่ ความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระศาสนาจะคงอยู่ตราบนั้น แต่ถ้าเมื่อใดบุคลากรของพระศาสนาขาดการศึกษาอบรมในหลักแห่งพระธรรมวินัย ให้ความสนใจศึกษาพระปริยัติธรรมน้อย ละเลยการฝึกฝน อบรมตนในระเบียบปฏิบัติอันเป็นเครื่องฝึกหัดกาย วาจา ใจ เมื่อนั้น ความเสื่อมถอยเป็นสิ่งที่พึงประมาณมิได้

ความหมายของภาษามคธ ยังสามารถแยกเป็น ๓ ประการ ดังนี้

ประการที่ ๑ เป็นภาษาของชาวมคธ คือ เป็นภาษาที่ใช้พูดกันในแคว้นมคธของชาวอินเดีย จึงเรียกกันว่า “ภาษามาคธิ”

ประการที่ ๒ เป็นภาษาของผู้ดีมีสกุล เป็นอริยโวรหาร หมายความว่า เป็นภาษาที่ชาวอริยกะ หรืออารยันใช้พูดกัน และยังเป็นภาษาที่พระพุทธเจ้าทรงเลือกใช้ประกาศพระพุทธศาสนา ในกาลต่อมา เรียกว่า “ภาษาบาลี” เพราะเป็นภาษาที่รักษาพระพุทธศาสนาคือพระไตรปิฎกนั่นเอง

ประการที่ ๓ รู้กันโดยทั่วไปว่าเป็นภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาเขียน จึงไม่มีอักษรโดยเฉพาะ แต่ว่าสามารถใช้อักษรของชาตินั้นๆ จารึกคำ หรือเขียนเป็นภาษามคธได้ และสามารถอ่านออกเสียงได้ใกล้เคียงกัน ทั้งยังสามารถถ่ายทอดจากอักษรแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่งได้ โดยไม่ยากนัก ตัวอย่างเช่น ภาษามคธอักษรไทย ภาษามคธอักษรโรมัน และภาษามคธอักษรพม่า เป็นต้น

ท่านพุทธบริษัทผู้มีศรัทธาเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว คงจะไม่มีปัญหาในการศึกษาภาษาบาลีมากนัก ส่วนท่านที่ยังไม่มีโอกาส แต่หากอยากศึกษาเพื่อสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา ไม่ใช่เรื่องยากเลย ให้เตรียมอุปกรณ์สองอย่างเท่านั้นคือ “เตรียมกายและใจให้พร้อม” ถ้าทำได้อย่างนี้ ประสพผลสำเร็จในการเรียนบาลีอย่างแน่นอน

คำอ่าน

ปีใหม่ ทบทวนตน ก้าวสู่ ความสำเร็จที่ดี

เขามีส่วน เลวบ้าง ช่างหัวเขา
เป็นประโยชน์ โลกบ้าง ยังน่าดู
จะหาคน มีดี โดยส่วนเดียว
เหมือนเที่ยวหา หนวดเต่า ตายเปล่าเลย ผีก็ให้เคย มองแต่ดี มีคุณจริง ๆ

พุทธทาสภิกขุ

จากบทประพันธ์นี้ ทำให้รู้สึกว่ามนุษย์นั้นมีทั้งส่วนดีและส่วนไม่ดี แต่ในการอยู่ร่วมกันเราก็เลือกในส่วนที่ดี ๆ ให้กัน เวลาเรามีเพื่อนดูเหมือนว่าโลกนี้ช่างมีความสุขเหลือเกิน ท่านจงรู้จักเปิดหัวใจ เปิดตัว มีความจริงใจ วันนั้นอาจเป็นวันช่างสดใสกว่าวันใด ๆ ก็ได้ วันที่เรารู้สึกในค่าของความเป็นเพื่อนและมีเพื่อนอยู่ใกล้ ๆ ตัวเรา แนวปฏิบัติในการมีเพื่อนดี ๆ อยู่ข้าง ๆ อาจใช้แนวทาง

และวิธีการยอมรับความจริงหรือการมองมุมดี ๆ เพื่อประโยชน์ในการคบเพื่อนดังนี้

๑. จงรักเพื่อนเสมือนหนึ่งรักตัวเราเอง ความรู้สึกเช่นนี้เป็นความรู้สึกธรรมดาตามาก ตัวเรายังรักตัวเราเองไม่ต้องการให้ใครว่ากล่าวหรือตำหนิอย่างนั้นอย่างนี้ คนอื่นเขาก็เช่นเดียวกับเรา เขาก็ไม่ต้องการให้ใครมาว่ากล่าวทั้งต่อหน้าและรับหลังเช่นกัน

๒. จงเป็นคนมองโลกในแง่ดี หรือการมองหลายสิ่งหลายอย่างในทางบวก ไม่มองแบบเจ้าคิดเจ้าแค้น จิตใจผูกพยาบาทตลอดเวลา มุ่งเอาชนะ มุ่งให้คนอื่นคอยเอาใจ หรือมองคนอื่นไม่ดี แต่มองตนเองไม่เห็น หรือบางครั้งทำเป็นว่าเห็นแต่แสร้งทำว่าปรับปรุงตนแล้ว นิสัยเดิม ๆ ก็ปรากฏ อย่าหัดเป็นคนมองอะไรโดยผ่านวัตถุ เอาวัตถุมาเป็นเครื่องบดบังความดีความงามและเนื้อแท้ของตน ในที่สุดค่าของตนก็จะหมดไปอย่างไม่รู้ตัว

๓. จงคิดเสมอว่าตนเองเป็นคนที่มีคุณค่าและคนอื่นก็มีคุณค่าเช่นกัน หลายคนมองตนเองต่ำต้อย มองตัวเองด้อยกว่าคนอื่น มักนึกน้อยใจในโชคชะตา ความสำเร็จ กลายเป็นคนไม่ชอบสังคม เก็บตัว แยกตนเองจากสังคมมีโลกส่วนตัว ผู้ที่มีความประพฤติเช่นนี้กำลังทำร้ายตนเองและทำร้ายคนใกล้ตัว เราจะต้องรู้จักรักตนเอง เคารพตนเองและยอมรับตัวเราเองได้ รวมไปถึงการมองเห็นคุณค่าของตนเอง ไม่ใช่มีแต่ที่คิดน้อยใจในโชคชะตาความสำเร็จ

๔. การรู้จักก้าวไปเผชิญโลกด้วยความมั่นใจ ปัจจุบันเทคโนโลยีล้ำหน้าไปมาก เราควรจะเปิดประตูใจออกไปสู่โลกภายนอกบ้าง เพื่อให้วิสัยทัศน์กว้าง

ขึ้น ความรู้ต่างๆ ส่งผ่านข้อมูลสาย fiber optic เป็นจำนวนมากเราควรทำความเข้าใจแบบค่อยเป็นค่อยไป ค่อยศึกษา ความคับข้องใจก็จะไม่เกิด ข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้มาต้องนำมาพินิจพิเคราะห์แล้วเลือกใช้ให้เหมาะสมกับตัวเรา มุมมองต่าง ๆ ในบางเรื่องอาจชัดเจนขึ้น แง่คิดต่างๆ ความคิดใหม่อาจเกิดขึ้นโดยที่ตัวคุณเองอาจไม่รู้ตัว เป็นการฝึกรับข้อมูล ส่งผ่านข้อมูล รู้จักการเลือกสรร วิเคราะห์เรื่องต่าง ๆ ได้แม่นยำขึ้น

๕. รู้จักควบคุมอารมณ์และความรู้สึกที่เศร้าหมอง มนุษย์เรามักจะคาดหวังว่าเรื่องนั้นต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ คนนั้นต้องทำกับฉันอย่างนั้น แต่พอเขาไม่ทำตามที่เราคิดความคาดหวังที่เรามีมันกลับมาทำให้ตัวเราคับข้องใจเอง ทำให้เกิดอารมณ์ ทำให้เกิดความรู้สึกเศร้าหมอง ในเรื่องนี้ถ้าจะให้ดีคือฝึกคิดฝึกมองอะไรโดยปราศจากอารมณ์ ฝึกการใช้เหตุผลมากๆ ทำสิ่งใดซ้ำๆแต่ให้สำเร็จทันการ และเมื่อมีสิ่งใดมากระทบก็ไม่แปรเปลี่ยนไปตามเรื่องนั้น ๆ จนขาดการยับยั้งชั่งใจ เท่านั้นอารมณ์ก็สามารถถูกควบคุมได้

๖. จงฝึกเป็นคนมองย้อนกลับ เราท่านหลายคนมักทำอะไร คิดอะไร มักคิดไปตรง ๆ คิดไปข้างหน้า คิดเข้าข้างตนเอง คิดในแง่มุมของเรา แต่ไม่เคยจะคิดในแง่มุมผู้อื่นบ้าง

๗. ต้องรู้จักใช้หลักธรรมทางศาสนาช่วยพัฒนาระดับจิต บางครั้งหลายอย่างที่เรพยายามปรับและแก้ไขที่ตัวเราแต่สถานการณ์บางสถานการณ์อาจทำให้เราหมดกำลังใจและตัวเราก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์นั้น ๆ ได้ เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ปวดร้าวนั้น แนวทางที่สามารถเลือกได้แนวทางหนึ่งคือ การใช้หลักธรรมทางศาสนามายึดในการประคองชีวิตในช่วงวิกฤต

หรือ นำหลักธรรมมาเป็นกรอบในการดำเนินความคิดเราอาจจะดีขึ้น ดีกว่าปล่อยให้ปัญหาต่าง ๆ รุมเร้าจนทำให้สุขภาพจิตเราเสื่อมั่นเท่ากันท่านกำลังทำร้ายตัวเอง และสกัดกั้นการพัฒนาบุคลิกภาพที่จะดำเนินไปอย่างไม่รู้ตัว

ดังนั้นสุขภาพจิตกับการปรับตัว สิ่งที่สำคัญที่ต้องคำนึง คือ เรื่องต้องมีร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ต้องสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกได้ ต้องเป็นผู้มีความสามารถยอมรับความจริง มองโลกตามความเป็นจริง ต้องยอมรับเรื่องมนุษย์มีความแตกต่างกัน ทั้งหมดจะช่วยให้บุคคลสามารถรักษาสุขภาพจิตที่ดีและสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

ทบทวน

การศึกษาไทย

โรงเรียนพระราชาลุ่มบัวนี้ได้รวบรวมความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาไทยมาให้ได้ทบทวนกันสัก ๒ บทความ “เหลียวหลัง แลหน้าการศึกษาไทยอะไรกันแน่”

“การศึกษาในปัจจุบัน กำลังทำให้เด็ก ๆ ทำอะไรได้ตามใจอิสระ ไม่มีขอบเขต ไม่คำนึงถึงความดี งาม ไม่มีครูบาอาจารย์ ไม่มีบิดามารดานักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้เรียกว่า ปัญญาชนแต่เรียกว่า เด็กอมมือ น่าจะเหมาะกว่า”

พุทธทาสภิกขุ

การสอนให้คนเก่งนี้ ถ้าดูเฉพาะบางแง่มุมอาจเห็นว่าดี ว่าสอดคล้องต้องกับสมัยเร่งรัดพัฒนา แต่ถ้ามองให้ถี่ถ้วนรอบด้านแล้วจะเห็นว่าการมุ่งสอนคนให้เก่งเป็นเกณฑ์ อาจทำให้เกิดจุดบกพร่องต่าง ๆ ขึ้นในตัวบุคคลได้ไม่น้อย ที่สำคัญก็มี

ข้อหนึ่ง บกพร่องในความคิดพิจารณาให้รอบคอบและกว้างไกลเพราะใจร้อน เร่งจะทำการให้เสร็จโดยเร็ว เป็นเหตุให้งานผิดพลาดขัดข้องและล้มเหลว

ข้อสอง บกพร่องในความนับถือและเกรงใจผู้อื่นเพราะถือว่าตนเป็นเลิศ เป็นเหตุให้เย่อหยิ่ง มองข้ามความสำคัญของบุคคลอื่นและมักก่อความขัดแย้งทำลายไมตรีจิตมิตรภาพตลอดจนความสามัคคีระหว่างกัน

ข้อสาม บกพร่องในความมัธยัสถ์พอเหมาะพอดีในการกระทำทั้งปวง เพราะมุ่งหน้าแต่จะทำตัวให้เด่น ให้ก้าวหน้า เป็นเหตุให้เห็นแก่ตัวเอารัดเอาเปรียบ

ข้อสี่ บกพร่องในจริยธรรมและความรู้จักรับผิดชอบชั่วดี เพราะมุ่งแต่จะแสวงหาประโยชน์เฉพาะตัวให้เพิ่มพูนขึ้น เป็นเหตุให้ทำความผิดและความชั่วทุจริตได้โดยไม่รู้จักสะดุ้งสะเทือน ผู้ที่มีจุดบกพร่องดังกล่าวนี้ เห็นกันอยู่ว่ามักจับเหตุจับผล จับหลักการไม่ถูก ส่วนใหญ่จึงประสบปัญหาและความผิดพลาดไม่อาจสร้างความเจริญ ความก้าวหน้าที่ยั่งยืนคงอย่างแท้จริงให้แก่ตนและบ้านเมืองได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นนอกจากจะสอนคนให้เก่งแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพพร้อม

คือทั้งเก่งและทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง กล่าวคือให้ความเก่งเป็นปัจจัย และพลังสำหรับการสร้างสรรค์ ให้ความดีเป็นปัจจัยประดับประดาหนุนนำ ความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่ควร ที่อำนวยผลเป็นประโยชน์อันพึงประสงค์ แต่ฝ่ายเดียว

พระราชดำรัสในพิธีทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ของ
๕ สถาบัน วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๒

จากความเห็นดังกล่าวข้างต้นกระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปปฏิบัติจริงให้บรรลุผล เป็นขั้นตอนสำคัญที่ครูจะต้องดำเนิน

การให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนได้เต็มตามศักยภาพมีความสมดุลทั้งร่างกาย ปัญญา จิตใจและสังคม ให้เป็นผู้รู้จักคิด วิเคราะห์ใช้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด รักการเรียนรู้ รู้วิธีการและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาคน พัฒนาอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เลือกเพื่อน จน เห็นแก่ตน

ตลอดพรรษา ๓ เดือนภายใต้วัตรปฏิบัติที่เคร่งครัด ตั้งแต่ลิ้มตาตื่นเมื่อสัญญาณระฆังปลุกในเวลาตี ๓.๓๐ น.กระทั่ง ๔ ทุ่มที่เป็นเวลาจำวัด คงไม่ใช่เรื่องง่ายของคนหนุ่มที่อยู่ในวัยห้าวหาญ วัยนอนดึกตื่นสาย และวัยทำงานเพื่อก่อร่างสร้างตัว แต่สำหรับ “พระนวกะ รุ่นที่ ๖/๒๕๕๙” มาก่อนบวชทั้ง ๑๓ รูปอาจเป็นคนหนุ่มตามแบบฉบับที่สังคมกำหนด แต่เมื่ออ่านงานเขียนของทุกรูปแล้ว **ปัญญาสาสน์** เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจต่อการบวชครั้งนี้ รวมถึงเสียงชื่นชมจากพระมหาเถรลี ปิยทสฺสี เจ้าอาวาสและคณะสงฆ์ตลอดจนญาติโยมในวัด จึงขอนำบางส่วนมาเสนอต่อท่านผู้อ่าน....

พระชนะศักดิ์ ธีรจิตโต “มีเหตุผลหลายประการในการบวช อย่างแรกคือต้องการตอบแทนคุณบิดามารดา และเพื่อดำเนินชีวิตตามคำสอนขององค์ศาสดา บวชกับอาตมาเป็นคนใจร้อน ชอบด่วนตัดสินใจ การบวชจะช่วยให้มีสติมากขึ้น ตอนแรกตั้งใจจะบวชวัดใกล้บ้าน แต่พอคุยรายละเอียดกับทางวัดแล้วไม่ใช่แนวทางที่ตั้งใจไว้ เพราะอาตมาคิดว่าการบวชคือการละจากสิ่งไม่จำเป็นทางโลก จึงหาวัดใหม่จนมาเจอวัดปัญญาฯ พอเข้ามาวัดแล้ว พบกับบรรยากาศร่มรื่นเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม พิธีการบวชเรียบง่าย”

สำหรับ **พระพงษ์พิชญ์ ปลูกโณ** “อาตมาเคยศึกษาที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิม พระเกียรติ ประเทศจีน แต่เรียนไม่จบพอลกลับมาเมืองไทยรู้สึกเสียใจ ชีวิตวุ่นวาย เรื่องเรียนก็แย่มาก แม่อยากให้เรียนต่อแต่อาตมาอยากบวชให้แม่ เพราะทุกวันนี้รู้สึกผิดมากที่ทำตัวไม่ได้เรื่อง” **พระชาวิช อภินนุโท** เลือกบวชวัดนี้เพราะ มีสอนนักธรรมและอาตมาตั้งใจว่าจะไม่ใช่มือถือ ซึ่งวัดก็มีกฎห้ามพระใหม่ใช้มือถือตลอดพรรษา เพื่อให้ทุกรูปมีสมาธิในการศึกษาธรรมะและข้อวัตรปฏิบัติ ขณะทำงานเขียนของ **พระสุรัชย์ นาคโร** ชอบบรรยากาศวัดที่ร่มรื่น วันแรกที่บวชรู้สึกจิตใจสงบ มีสมาธิ ได้เจอพระอาจารย์และสามเณรรวมถึงผู้มีจิตใจอาสาในการทำหน้าที่ต่างๆ ในวัด ยิ่งทำให้อาตมามีศรัทธามากยิ่งขึ้น เรื่องความสงบร่มรื่นของวัดรวมถึงการมีพระอาจารย์หลายรูปที่คอยแนะนำซักเตือนก็เป็นสิ่งที่ **พระเกษม สุพุทธสิโล** ตัดสินใจเลือกวัดนี้เช่นกัน

หากมองเรื่องความประทับใจสำหรับ **พระพิจิตร อดิพโล** “สิ่งที่อาตมาได้จากการบวช คือ ได้เติบโตขึ้นอีกขั้นหนึ่ง เนื่องจากประสบอุบัติเหตุร่างกายจึงไม่สมบูรณ์นัก ก่อนบวชอยู่บ้านเฉยๆ ไม่ได้ทำอะไรเพราะคิดว่าทำไม่ได้ แต่

พอบวชแล้วอาตมาได้รับหน้าที่ให้กวาดทางเดินหน้ากุฏิ และทำความสะอาด
อ่างล้างจาน อาตมาสามารถทำได้ตามที่พระอาจารย์มอบหมาย และด้วย
อาตมาเดินไม่สะดวกจึงไม่ได้ไปบิณฑบาต แต่อาตมาได้กำลังใจจากโยมแม่
เพราะท่านจะมาใส่บาตรให้อาตมาทุกเดือน” สำหรับความประทับใจของ **พระ
สิทธิพงษ์ สิทธิวิโส** มาจากพระอาจารย์พี่เลี้ยง “พระอาจารย์ยังยกศน์ ท่านได้
บอกกับพระนวกะทุกรูปว่า...การบิณฑบาตนั้นดี โยมบางคนจัดเตรียมของไว้
ตั้งแต่เมื่อคืนเพื่อจะรอใส่บาตรเรา ถ้าเราไม่ไปก็เสียศรัทธา อย่างมากก็แค่
เปียก...” เพียงคำพูดของครูบาอาจารย์ไม่กี่คำ สามารถทำให้พระนวกะทุกรูป
เกิดความศรัทธาและมีหลักที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

พระเมทนี เมทโน “การบวชกับการที่ใช้ชีวิตข้างนอกมันต่างกันมาก
เพราะก่อนบวชอาตมาตั้งหน้าตั้งตาทำงานเพื่อเก็บเงินอย่างเดียวไม่ค่อยจะมี
เวลาพักเท่าไร ตอนแรกก็กลัวจะสอบขานนาคไม่ผ่าน แต่อยากบวชให้พ่อแม่
น้องชายอาตมาก็บวชจึงพยายามและผ่านมาได้ การปฏิบัติตัวที่วัดนี้อาตมา
ถือว่าไม่ลำบาก อาตมาจะปฏิบัติตามที่ครูบาอาจารย์สอน ตามกฎของคณะ
สงฆ์ และเมื่อปฏิบัติได้ ความสงบก็เข้ามาในตัวเรา อีกอย่างอยู่ที่วัดนี้ ไม่ต้อง
ใช้ปัจจัยเลยซักบาท จะมีก็แค่บาตรเดียวที่เอาไว้เลี้ยงชีพ” **พระกานติสพงค์
จิตปสาโท** พระอาจารย์หลายๆ ท่านจะอบรมสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือน ท่าน
จะสอนให้รู้จักตัดส่วนเกินเจริญส่วนขาด คือ ลดการกินเกิน พูดเกิน นอนเกิน
ใช้เกิน เพื่อลดความเห็นแก่ตัวและเพิ่มความเห็นแก่ส่วนรวมมากขึ้น

พระอัษฎา อติสโย การตื่นตีสี่เพื่อมาทำวัตรเช้า อาตมายอมรับเลยว่า
ช่วงแรกๆ ง่วง และอยากสึกมาก แต่เมื่อปฏิบัติทุกวัน ทำให้การดำเนินกิจวัตร
ไม่ใช่เรื่องลำบากแต่อย่างใด และจากที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก ก็กล้ามากขึ้น
เพราะได้รับอนุญาตจากพระอาจารย์ให้เทศน์โปรดญาติโยม อีกเรื่องที่อาตมา
ประทับใจคือ การฝึกปฏิบัติกรรมฐาน ช่วงแรกๆ อาตมาเบื่อมากแต่เมื่อทำ
สม่ำเสมอ รู้สึกผ่อนคลายไม่ต้องคิดเรื่องอื่นให้วุ่นวาย

ในเรื่องการกล้าแสดงออกนั้น **พระปรีชาพล ปริญญาโณ** เห็นไม่ต่างกัน
คือ “วัตรปฏิบัติของพระใหม่ก็จะเหมือนกันทุกรูป แต่ที่พิเศษคือแต่ละรูปจะได้
รับมอบหมายงานที่ต่างกันไป อาตมามีโอกาสไปช่วยค่ายพุทธบุตรพุทธธรรม
ช่วงแรกก็ไปคิดว่าพระวิทยากรท่านทำอะไรๆ จนอาตมาได้รับอนุญาตให้พูด
เรื่องธรรมะต่อหน้านักเรียนกลุ่มใหญ่รวมทั้งกิจกรรมเข้าวัดวันอาทิตย์ พระใหม่

ได้รับอนุญาตให้เทศนาธรรมโปรดญาติโยมด้วย ถือว่าได้ฝึกเรื่องความกล้าแสดงออกเพราะอาตมาไม่ค่อยกล้า”

ความประทับใจของ **พระธีรวัฒน์ ชุตินฺธโร** อาตมาชอบเรื่องระบบการศึกษา พระนวกะที่บวชในพรรษาจะมีพระอาจารย์มาสอนให้ เมื่อออกพรรษาแล้วพระรูปใดต้องการบวชต่อและถ้าต้องการศึกษา ทางวัดจะมีทุนการศึกษาให้ ที่กุฏิอนุจารีซึ่งเป็นกุฏิสำหรับพระใหม่ มีห้องสมุดสำหรับให้ค้นคว้าหาความรู้ มีห้องสมุดกลางของวัดที่มีหนังสือหลากหลาย ต้องการค้นคว้าเรื่องไหน เมื่อเข้าไปหาจะเจอสิ่งที่ต้องการเสมอ อีกเรื่องที่วัดมีระบบการคัดแยกขยะที่ดี การล้างภาชนะที่เป็นระบบ

ทั้งทนายที่ **พระธณภูมิ พรหมวโร** “อาตมาอายุน้อยที่สุดในรุ่น ตอนแรกก็กลัวว่าจะเข้ากับพระรูปอื่นไม่ได้ แต่เอาเข้าจริงเข้ากันได้ดีมากครับ พระพี่เลี้ยงที่ดูเข้มงวดและดูโผงผางในบางเวลาแต่สัมผัสได้ว่าท่านมีเมตตามาก ผมอยากเชิญชวนผู้ที่ต้องการบวช อยากให้มาที่วัดปัญญานันทารามเพื่อแสวงหาปัญญาที่แท้จริง ไม่จำเป็นต้องมีงานเลี้ยงหรืองานรื่นเริง ไม่จำเป็นต้องมีพิธีแห่

[หน้าที่ของลูก & ประการ]

งานอวมงคล คืองานที่จัดปรารภผู้ล่วงลับไปแล้ว
คนในครอบครัวคนใดคนหนึ่งสูญเสีย
คนอยู่ข้างหลัง ทำบุญอุทิศ คือเจาะจงให้ท่าน
ตามคำสอนที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในทิส ๖
ว่าด้วยหน้าที่ของลูก ๕ ประการ คือ

๑. ท่านเลี้ยงเราแล้ว เราต้องเลี้ยงท่านตอบ
๒. ช่วยทำกิจของท่าน
๓. ดำรงวงศ์ตระกูล
๔. ประพฤติให้เหมาะสมแก่การรับทรัพย์มรดก
๕. เมื่อท่านล่วงลับทำบุญอุทิศให้

การได้ทำบุญอุทิศให้ท่านนั้น จัดว่าได้ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า
ที่ทรงวางแบบไว้ให้

“สัปปุริสธรรม ธรรมของคนดี”

ธรรมสวัสดี ญาติโยมพี่น้องชาวพุทธทั้งหลาย ในวาระสงฆ์ไทยปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ซึ่งปีแห่งความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ ที่พ่อหลวงฯ ของเราได้จากเราไปอย่างไม่มีวันกลับ แต่สิ่งที่พระองค์ได้ทิ้งไว้ในความทรงจำของพสกนิกรนั้นมีมากมาย ให้เราได้เดินตามรอยที่พระองค์ท่านฯ อย่างไม่รู้จบ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องของธรรมชาติไม่อาจหนีพ้น เราที่ยังชีวิตก็ต้องดำเนินต่อไป

ในโอกาสวันสงฆ์ไทยปีเก่าต้อนรับปีใหม่นี้ อาตมาภาพขอหยิบยกหลักธรรม “สัปปุริสธรรม ๗ ประการ” คือ ธรรมของคนดี มาให้ ญาติโยมฯ ได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อย่างมีสติรอบครอบ ให้ถึงงามสมกับคำพูดที่ว่า “ปีใหม่นี้เราจะปรับปรุงตัวเองให้ดีกว่าเดิม”

คนดีที่พระพุทธศาสนายกย่อง มิได้เป็นคนงมงายหรือเป็นคนเชื่อจนเชื่อ แต่เป็นคนฉลาดมีเหตุผล รู้จักใช้ความคิด วางตัวได้ดีและมีมนุษยสัมพันธ์เหมาะสม ประกอบด้วย

๑) **อรรถัญญตา รู้หลักและรู้จักเหตุ** คือ รู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลาย ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต รู้จักเข้าใจสิ่งที่ตนจะต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่น รู้ว่า ตำแหน่ง ฐานะ อาชีพ การงานของตน มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร ไม่ตกเป็นทาสของโลกและชีวิตนั้น

๒) **ธัมมัญญตา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล** คือ รู้ความหมาย และความมุ่งหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ของตนเองที่กระทำอยู่ ที่มีหน้าที่ ตำแหน่ง ฐานะ การงานอย่างนั้นๆ กำหนดวางกันไว้เพื่อความมุ่งหมายใน กิจการที่ตนทำอยู่ขณะนี้ เป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไร และประโยชน์ที่เป็นจุดหมายแท้จริงของชีวิต

๓) **อรรถัญญตา รู้ตน** คือ รู้ตามเป็นจริงว่า ตัวเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ แล้วประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสม และทำการต่างๆ ให้ สอดคล้องถูกจุด ที่จะสัมฤทธิ์ผล ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงตนเองให้เจริญงอกงามถึงความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

๔) **มัตตัญญตา รู้ประมาณ** คือ รู้จักพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภค ในการใช้จ่ายทรัพย์ รู้จักความเหมาะสมพอดี ในการพูด การปฏิบัติกิจ และทำการต่างๆ และการสนทนารื่นเริงทั้งหลาย ทำการทุกอย่างด้วยความเข้าใจวัตถุประสงค์เพื่อผลดีแท้จริง โดยไม่เห็นแก่ ความพอใจ ชอบใจ หรือ เอาแต่ใจของตน แต่ทำตามความพอดีแห่งเหตุปัจจัยนั้นๆ

๕) **กาลัญญตา รู้กาล** คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจ ทำหน้าที่การงาน เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น รู้ว่าเวลาไหน ควรทำอะไร อย่าง และทำให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะสมเวลา ให้ถูกเวลา ตลอดจนรู้จักกะเวลา และวางแผนการใช้เวลาอย่างได้ผล

๖) **ปริสัณญตา รู้ชุมชน** คือ ความเป็นผู้รู้จักถิ่น รู้จักที่ชุมชน รู้จักสังคม รู้จักว่า ชุมชนหรือสังคมนั้นเป็นอย่างไร จะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงจะเหมาะสม สังคมนั้นเพื่อให้สามารถเข้ากับชุมชนนั้น โดยไม่ก่อเหินหรือประมาท เช่น เมื่อไปร่วมพิธีงานศพจะต้องแต่งกาย จะพูดและจะทำอย่างไร เมื่อเข้าวัดไปในพิธีทำบุญต่างๆ จะต้องปฏิบัติตัวอย่างใด จึงจะเหมาะสม จะวางตัวอย่างใดเมื่อพูดคุยกับพระสงฆ์ เป็นต้น

๗) **บุคคลัญญา รู้บุคคล** คือ ความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอัธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ใครๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นๆ ด้วยดี ว่าควรจะคบหรือไม่ จะใช้จะตำหนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอนอย่างไร เป็นต้น

สัปปริสธรรมทั้ง ๗ ข้อนี้ สรุปเป็นคำจำกัดให้กำหนดง่ายๆ ว่า **รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้สังคม รู้บุคคล** เป็นกุศลธรรมที่ทำให้บุคคลเป็นคนดี โดยไม่ขึ้นอยู่กับชาติกำเนิด ฐานะ ความเป็นอยู่ หรือความมีการศึกษาสูง บุคคลใดเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักความพอดี รู้จักเวลา รู้จักชุมชน หรือสังคม และรู้จักเลือกคบคน บุคคลนั้นก็สามารที่จะเป็นคนดี เป็นมนุษย์สมบูรณ์แบบ หรือเรียกว่า เป็นคนเต็มคน คนดีที่แท้ ซึ่งถือว่าเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณค่าอย่างแท้จริงของมนุษยชาติ จึงเข้ากับหลักที่ว่า “ปีใหม่นี้เราจะทำสิ่งที่ดีในปีใหม่” เจริญพร

ชีวิตกับธรรมะจะต้องอยู่ด้วยกัน
แยกออกจากกันไม่ได้ ถ้าแยกตัวชีวิตออกจากธรรมะเมื่อใด
ก็เหมือนกับว่าเป็นคนไม่มีชีวิต
ชีวิตสมบูรณ์เรียบร้อยก็ต้องมีธรรมะปะคับประคองจิตใจ
ใครเข้าถึงธรรมะ ผู้นั้นเรียกว่ามีชีวิต
ทั้งธรรมะเมื่อใด ชีวิตอุ่นวยเมื่อนั้น

ปัญญานันทภิกขุ

ความดี ต่อยอด

มีโอกาสดำเนินการ กับ “หนึ่ง- จรรจรภา น่วมเจิม” ซึ่งมีดีกรีเป็นบุคลากรปฏิบัติการของกองทัพบก วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เธอพูดคุยอย่างเป็นกันเอง และด้วยความเป็นกันเอง เราจึงเห็นมุมมองที่น่าสนใจของการมาเป็นพุทธอาสา ณ วัดปัญญานันทาราม และชวนบทสนทนาแลกเปลี่ยนกับท่านผู้อ่าน

“ที่เข้าวัดไม่ใช่เพื่อความทุกข์อะไรนะ แม่เพื่อนมาทำบุญเลยขอตามมาด้วย หนูมาจนคุ้นเคยกับพี่ๆ ที่เป็นพุทธอาสา เวลามาคะช่วยกวาดลานวัด ล้างห้องน้ำ ล้างถ้วยชามที่เป็นภาชนะส่วนกลางของวัด จนวันหนึ่งอาจารย์สิทธิ รักถนอม ซึ่งเป็นพุทธโฆษกของวัดประกาศว่า “ล้างจานล้างใจ” และ “อยากสวยให้ล้างจาน อยากงามให้ล้างแก้ว หนูเลยคิดว่าทำแค่นี้ก็ได้บุญแล้วหรือ? หนู

เลยตั้งใจให้กับการล้างภาชนะส่วนกลาง หนูอยากสวย”...เธอพูดพร้อมกับหัวเราะแก้มขึ้น

เธอเล่าต่อว่า “หนูมีหลวงพ่อบุญญานันทมนี่เป็นแบบอย่าง ท่านสอนเราไม่ให้มั่งคั่ง แม้ท่านจะบวชมานาน แต่ท่านพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับฆราวาสได้ตรงใจ คำสอนของท่านมันใช่เลยคะ อย่างเรื่องที่ท่านเล่าว่าภรรยากลับบ้านแล้วบ่นสามี หนูฟังแล้วมันใช่จริงๆ ตามนั้น อีกเรื่องคือเรื่องไสยศาสตร์ ความเชื่อเรื่องการขึ้นบ้านใหม่ที่ต้องรอกฤกษ์ยาม ต้องมานิมนต์พระ ทั้งๆ ที่แม่คือพระในบ้านอยู่แล้ว ยังต้องไปนิมนต์ที่ไหนอีก หลวงพ่อพูดตามหลักของพุทธศาสนาใช้คำสอนง่ายๆ เรื่องการถวายภัตตาหารพระเณร เรื่องนี้หนูก็ชอบ ทุกครั้งจะพิจารณาอาหารเอง เราเพียงจัดเตรียมไว้พอท่านพิจารณาเสร็จ ญาติโยมก็ตักอาหารต่อได้เลย ไม่ต้องรับประทานอาหารหลังจากที่พระฉันแล้ว พระเณรฉันเสร็จท่านก็ล้างเองเก็บเอง พวกเราก็ช่วยกันล้างเฉพาะภาชนะส่วนกลางที่นี้เรียบง่ายแต่ได้หลักธรรมคะ”

เธอยิ้มและเริ่มเล่าต่อ... “ธรรมะที่หลวงพ่อบอกสอนมันกินใจหนูมากเลย แต่การมาช่วยงานวัดมันทำได้เฉพาะกลางวัน หนูมีเวลาหลังเลิกงานหรือวันเสาร์อาทิตย์ วันหยุดประจำปี เลย

อยากทำอะไรที่เป็นประโยชน์บ้าง หนูเห็นข่าวอาสาศัมครู้ภัยล้างป่าช้า เลยหาของมูลทางเพตบู้ก็มาเจอกลุ่ม “เฉพาะกิจอาสาคลองสาม” ซึ่งอยู่ใกล้บ้าน จึงโทรไปถามรายละเอียดจากทีมงานและได้เข้ามาทดลอง วันแรกที่เริ่มเป็นวันลอยกระทง มีอุบัติเหตุหนูยังทำอะไรไม่ได้แต่ดูรุ่นพี่ว่าเขาทำงานอย่างไร กลับจากที่เกิดเหตุทีมงานจะพูดคุย สอนเกี่ยวกับกระบวนการช่วยเหลือ ทันท

ที่ได้รับแจ้งจากทางวิทยุหรือโทรศัพท์ เราจะไปยังที่เกิดเหตุ พอไปถึงจะต้องประเมินผู้บาดเจ็บ ประเมินพยาบาลเบื้องต้น แจ้งข้อมูลแก่กู้ชีพเพื่อประสานรถ

กู้ชีพในการนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลใกล้เคียง ต้องถ่ายรูปที่เกิดเหตุไว้เป็นหลักฐาน เพราะบางกรณีเราอาจจะเคลื่อนย้ายรถได้เพื่อไม่ให้จราจรติดขัด บางทีมีคนโทรมาเพื่อให้ไปจับงู ตีรังผึ้ง เราก็ไปทีมงานเรามีอยู่ประมาณ ๑๐ กว่าคนที่ช่วยกัน”

การที่เธอต้องพบเจออุบัติเหตุอยู่เสมอ สิ่งที่เห็นคือความไม่งดงามของสังขารร่างกาย เธอคิดว่าในวาระสุดท้ายของชีวิต หากให้เพื่อนสนิทมิตรสหายได้เห็นภาพสุดท้ายที่น่าจดจำ น่าจะเป็นสิ่งที่ผู้จากไปต้องการ เธอจึงใช้เวลาว่างในวันเสาร์ไปช่วยแต่งหน้าศพที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ “...การแต่งหน้าศพ หนูจะแต่งให้เป็นธรรมชาติ ให้ดูเหมือนเขานอนหลับ เพราะญาติเมื่อทราบข่าวก็เศร้าอยู่แล้ว หนูอยากช่วยให้เขาได้คลายเศร้าลงบ้าง...”

แม้เธอทำงานประจำเพื่อหล่อเลี้ยงกายและทำงานอาสาศัมครเพื่อหล่อเลี้ยงใจ แต่ทุกวันอาทิตย์เธอจะทำตัวให้ว่างเพื่อพาแม่ไปวัด “ตอนที่หนูซื้อรถก็ตั้งใจอยากดูแลคนในครอบครัว เพราะถ้าหนูไม่ว่าง พ่อจะพาแม่ขี่มอเตอร์ไซด์มาวัด หนูเป็นห่วง เหมือนที่หลวงพ่อบอกว่า...เราดีกับคนนอกบ้านอย่างไรก็ควรจะดูแลคนในบ้านไม่ให้ขาดตกบกพร่อง...”

เธอยื้มก่อนจะทิ้งท้าย “...หนูเห็นความตายอยู่ตลอด หนูคิดว่าเราทุกคนไม่ควรประมาทในชีวิต ถ้าทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ก็ควรรีบทำ สิ่งที่หนูทำมันเป็นความสุขมากนะ บางคนเขาไม่รู้จักรเรา แต่ซื้อน้ำมาให้ ในยามที่เขาเดือนร้อนเขาจะนึกถึงเรา เขาจะโทรหาเราเป็นลำดับต้นๆ หรือกระทั่งบางครั้งที่เขาเจออุบัติเหตุเกิดขึ้น แล้วเขาเห็นเขาจะขับรถมาบอกเรา หนูรู้สึกดีที่ได้มีส่วนช่วยเหลือคนที่เขากำลังลำบาก...”

สามประสาน... บนฐานธรรม

หากคำว่า “บวร” ในความหมาย บ้าน วัด โรงเรียน ที่ต้องเกี่ยวพันกันแล้วนั้น สิ่งที่ “พระมหาสง่า” หรือ พระเดชพระคุณหลวง พ่อพระปัญญานันทมุนี ประธานสงฆ์วัดปัญญานันทารามได้ทำ คือสิ่งที่แสดงถึงความหมายของ คำๆ นี้ได้อย่างครบถ้วน และนี่คือเหตุผลที่ **ปัญญาสาส์น** อยากพาท่านผู้อ่านมารู้จักกับ **แม่ชิต-พ่อจรัส (โยมน้อย) เสาะแสวง** หนึ่งในไม้ค้ำโพธิ์ยุคเริ่มต้นของวัด ที่จะพาเราย้อนอดีต ไปตามความหมายของคำๆ นี้

แม่ชิตยิ้ม ก่อนที่จะเริ่มต้นเล่าว่า “...ตอนสร้างวัดใหม่ๆ หลวงพ่อส่งมา บิณฑบาต ท่านถามโยมน้อยว่า อยากได้นอนไหม ถ้าอยากได้ให้ไปขอรายชื่อ ชาวบ้านที่อยากได้มา เดี่ยวอาตมาจะช่วย พอพ่อหารายชื่อมาได้ ก็เอาให้ท่าน ท่านก็ไปคุยกับกรมทางให้มาทำถนน ก่อนหน้านั้นชาวบ้านทำถนนกันเอง เพราะเห็นพระเดินบิณฑบาตลำบาก ยิ่งฝนตก จีวรเลอะไปหมด ชาวบ้านเอง ก็ลำบากเวลาเดินทาง ท่านก็เลยช่วย...”

ระหว่างที่นั่งคุยกัน **ก๊วง-เพ็ญรุ่ง เสาะแสวง** ลูกสาวแม่ชิต ช่วยเล่าเสริม เพื่อให้คำว่า “บวร” ครบความหมาย “สมัยที่หลวงพ่อส่งมาเป็นรองเจ้าอาวาส วัดปัญญาฯ (ช่วงนั้นหลวงปู่ปัญญานันทภิกขุเป็นเจ้าอาวาสวัดปัญญาฯ) หนู เป็นกรรมการของโรงเรียนบางซวดวิทยานุสรณ์ และโรงเรียนที่ปิงกรวิทยา พัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ทุกครั้งที่ประชุม หลวงพ่อส่งท่านจะให้แง่ คิด โดยเฉพาะเรื่องน้ำอัดลม ท่านแนะนำว่าไม่ควรขายน้ำอัดลมให้กับเด็ก ควร ให้ดื่มน้ำเปล่าเพราะมีประโยชน์กว่า โรงเรียนเห็นด้วยและเริ่มรณรงค์ให้ดื่ม น้ำเปล่า วันสำคัญๆ ที่โรงเรียนบางซวดจะนิมนต์พระมารับบิณฑบาต หลวงพ่อ จะเทศน์ให้ข้อคิด ผู้ปกครองนักเรียนชอบกันทุกคน เพราะได้แง่คิดมุมมองชีวิต หลายๆ เรื่อง”

พ่อจรัสหรือโยมน้อย ผู้ชายเพียงหนึ่งเดียวในวงสนทนา เริ่มเล่าถึง ความประทับใจที่มีต่อพระมหาสง่าบ้าง “เมื่อ น้ำท่วมปี ๒๕๕๔ มหาสง่ายังเอาอาหาร มาให้ที่บ้านผมเลย พระช่วยกันพาย เรือมา มหาสง่าบอกว่า...ตอนอาตมา มาบิณฑบาตโยมยังใส่บาตรให้ อาตมาฉัน ตอนนี้อาตมาเอามาให้ โยมกินบ้าง ผลัดกันบ้าง เวลาท่าน พุดท่านจะยิ้ม ตอนผมเกิดอุบัติเหตุ ท่านยังไปเยี่ยมที่โรงพยาบาล เสน่ห์ ของมหาสง่าอยู่ตรงที่ ท่านมีวิธีพูดผูกใจ คน ท่านเจอผมที่ไหนท่านจะเขามาถอดมา

ทุกทุกครั้งเลย ญาติโยมชอบ ใจผมศรัทธาท่านมาก ใจมันตรงกัน”

วงสนทนาเงียบลง ขณะที่พ่อจรัสทอดสายตาไกลออกไปเหมือนย้อนความทรงจำแต่หนหลัง “ที่บ้านไปวัดปัญญาฯ ตั้งแต่ยังเป็นศาลาเล็กๆ มุงจากนั่งฟังธรรม เห็นแล้วศรัทธา ชอบเรื่องการพิจารณาอาหาร วัดปัญญาฯ ดูเรียบง่าย พระ เณรท่านพิจารณาอาหาร หลังจากนั้นเป็นแม่ชี ต่อด้วยญาติโยม แล้ว

ก็ล้าไปเก็บที่ พระเณรท่านก็ล้าของท่านเอง งานบุญงานกฐินแม่เขาไปไม่ขาด ชอบเวลาพระสอน ท่านสอนดี พระท่านจะบอกว่า โยมั่งกันตามสบายนะ ไม่ต้องนั่งพับเพียบก็ได้ เพราะถ้านั่งแล้วเมื่อยจะมีเวรกันอีก เวลาท่านสอนค้ายเด็ก ท่านจะให้สติเวลาเด็กกินอาหารก็จะไม่พูดกัน ทุกคนจะนั่งกินเงียบๆ ดูเรียบร้อย เห็นแล้วเลื่อมใส”

แม่จิตพูดเสริมขึ้นบ้าง “แม่ใส่บาตรสองวัดทุกวัน แม่ทำกับข้าวแล้วให้พ่อเป็นคนใส่ เพราะเตี้ยนี่เดินไม่ถนัด ครอบครัวนี้ไม่ได้เข้าวัดเพราะมีความทุกข์แต่อยากทำบุญ ลูก ๕ คนไม่มีใครเกเรเลย ทุกวันนี้พ่อแม่สร้างวัด ลูกๆ สร้างโรงเรียน”

คุณกั้งซึ่งนั่งฟังอยู่นานพูดเสริมว่า “ที่เราทั้ง ๕ คนไม่เกเร เพราะพ่อแม่หนูสุดยอดมาก คือถ้าพ่อเสียงดังแม่จะเงียบ ถ้าแม่เสียงดังพ่อจะเงียบ พ่อกับแม่จะรวมทุกข์ร่วมสุขกันมาตลอด เขา

เกิดมาคู่กันจริงๆ เวลาแม่ป่วยพ่อจะเป็นคนดูแล หาข้าวหายาให้ ลูกๆ แทบจะไม่ได้ดู ส่วนใหญ่คนที่อายุมากเขาจะไม่นอนด้วยกัน แต่พ่อแม่หนูยังนอนด้วยกัน เพราะเวลาแม่ป่วยพ่อจะดูแล (แม่ชิตนั่งยิ้ม) คนแถวนี้ถ้าใครแต่งงานต้องมาเชิญพ่อกับแม่ไปปูที่นอน ไปเป็นผู้ใหญ่ให้โอวาท” แม่ชิตพูดเสียงเบาๆ ว่า “แม่เชื่อว่าชีวิตคู่ต้องมีความเชื่อใจกัน ต้องเข้าใจกัน จะเอาแต่ใจตัวเองไม่ได้ ทุกคืนแม่สวดมนต์ แผ่เมตตาให้ลูกหลานเสมอ”

เพราะบ้านอยู่ซ้าย โรงเรียนอยู่ขวา มีวัดวาอยู่ตรงกลาง...คำว่า “บวร” จึงเป็นจริง

การบริหาร จัดการขยะ...๒๕๕๙

บริษัท ห้างร้าน บ้าน โรงเรียน โรงพยาบาลมักมีถุงดำหรือถุงทึบจากร้านค้าไว้สำหรับใส่ขยะ หรือสิ่งของที่ทิ้ง เพื่อเทศบาลจะสะดวกในการเก็บไปกำจัด ให้พื้นที่อาศัยสะอาด งดงาม

ดูแล้วเป็นวิถีชีวิตปกติ ไม่น่านำมาเป็นประเด็นเขียนให้สนใจ อะไรไม่ใช้ก็ใส่ถุงดำ หนึ่งใบ สองใบ สามใบ กระทั่งล้นถังขยะ เมื่อถังล้นถังขยะ เสียงบ่นเบาๆ ก็เริ่มมา “ทำไมไม่มาเก็บ” เสียงบ่นมากขึ้น อาจถึงขั้นประท้วงขึ้นป้าย ประชดประชันออกสื่อกันก็มากมาย ไม่ใช่เรื่องเล็กๆ แล้ว เป็นเรื่องใหญ่ระดับชาติ รัฐบาลจึงประกาศให้ทุกโรงเรียนทำธนาคารขยะ องค์กรภาครัฐระดับกระทรวงและท้องถิ่นจัดการขยะให้เป็นรูปธรรมเร็วที่สุด โดยมีแนวคิดจัดการขยะต้นทาง ทำให้เกิดขยะน้อยที่สุด บ้านไหน โรงเรียนใดจัดการขยะได้ดี มีรางวัลยกย่อง เชิดชู และเป็นตัวอย่างต่อไป

ทุกจังหวัดตื่นตัว ว่องไว ก้าวหน้า เรื่องการจัดการขยะ เห็นแล้วชื่นใจ แต่คงต้องใช้เวลานานกว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร เพียง

เป็นแค่จุดเริ่มต้น รอเยาวชนคนรุ่นใหม่ สร้างสิ่งแวดล้อมให้สดใส คนรุ่นเก่าทำเป็นตัวอย่างไว้ให้ลูกหลานตาม โลกสะอาดงดงามสมดังใจทุกคน

รักษาสິงแวดล้อมง่าย ๆ ใกล้ตัว

ช่วงรอยต่อ พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๕๙ ภาวะเอลนีโญภัยพิบัติจากพายุ ฝนฟ้าตกต้องตามคำเชิญของชาวบ้าน พญาแถนปล่อยน้ำมาให้ชุ่มฉ่ำเพียงแต่ไม่มีป่ารองรับซับน้ำฝนเพียงพอ น้ำในเขื่อนเริ่มล้น จึงระบายน้ำออก ท่วมบ้านเรือนไร่นา พานิกถึงปี ๒๕๕๔ มหาอุทกภัย

การเกิดภาวะน้ำท่วม ฝนแล้ง เป็นการเตือนภัยจากธรรมชาติเป็นระยะๆ ว่าถึงกาลแล้วหนอ “มนุษย์ทั้งหลายเอ๋ย...จงเร่งรักษาสິงแวดล้อมให้ธรรมชาติได้ฟื้นตัว เพื่อเจ้าจะได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ไม่ทุกข์ ไม่ร้อนเกิด ไม่เช่นนั้นเจ้าจักประสบผลกรรมที่ทำไว้คือ อุทกภัย ภัยแล้ง แผ่นดินไหว ขาดแคลนอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ ไร้ที่อยู่” หากมนุษย์รับสัญญาณการเตือนนี้แล้วคิด ชีวิตก็ปลอดภัย มะ มา มนุษย์ทั้งหลายร่วมรักษาสິงแวดล้อมกันเถิด

ใกล้ตัวที่สุดคือ กิน อยู่ ให้เป็น อาหารที่กินดกมาให้พอดีไม่เหลือทิ้ง หากเหลือด้วยความจำเป็นก็นำไปใช้ประโยชน์ เช่น หมักทำปุ๋ย เลี้ยงสัตว์ อยู่อย่างพอเพียง ทะนุถนอมของใช้ให้อยู่กับเรานานๆ เลือกของดีราคาสูงแต่ทนทานกว่าของถูก เลือกวัสดุจากธรรมชาติ (บ้านไม้อยู่สบาย แต่ไม่เหมาะกับภาวะปัจจุบัน) ย่อยสลายง่าย ใช้แล้วใช้ซ้ำหรือบริจาคให้ผู้อื่น แยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ให้ขยะเป็นศูนย์

ง่ายมากเลยใช่ไหมคะ มารักษาธรรมชาติสิงแวดล้อม ณ บัดนี้สื่บอกไ้

มา**ทำบุญ**ด้วยตัวเอง

ที่วัดปัญญานันทาราม

สร้าง
(อาคารสำนักงานกลางวัดฯ)

หรือ
โอนผ่าน

ธนาคารกรุงไทย สาขาตลาดไท

บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๑๕๒-๐-๐๔๓๖๒-๗

ชื่อบัญชี : วัดปัญญานันทาราม (สร้างวัด)

ติดต่อสอบถาม : สำนักงานกลางวัดฯ

โทร : ๐ ๒๙๐๔ ๖๑๐๗, ๐๘ ๖๔๖๑ ๘๓๕๓

Facebook : วัดปัญญานันทาราม สถานที่ที่ทำให้เกิดปัญญา

๒๕๖๐

โรงเรียนปริยัติธรรมพระราหุล วัดปัญญานันทาราม

ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ก า หนด การ รับ ส มั คร

นักเรียนบรรพชาเป็นสามเณรเข้าเรียนชั้น ม.๑ และ ม.๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ช่วงเวลารับสมัคร : วันจันทร์ที่ ๒๔ เมษายน-วันเสาร์ที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

การสัมภาษณ์ : สัมภาษณ์นักเรียนพร้อมผู้ปกครอง ในวันพุธ ที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐

คุณสมบัติผู้สมัคร : ๑. เรียนจบชั้น ป.๖ หรือ ม.๓

๒. อายุระหว่าง ๑๒-๑๘ ปี

๓. ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า ไม่ดมกาว และไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดทุกชนิด

๔. ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง

๕. ไม่มีรอยสัก

๖. มีศรัทธา มีความตั้งใจ มีความพร้อมที่จะอยู่ในวินัยสามเณร

และเต็มใจเรียน วิชาอักษรธรรมและบาลี

หลักฐานที่ต้องนำมาให้ครบในวันสมัคร

- ใบรับรองผลการเรียน ปพ.๑ : บ (ป.๖) หรือ ปพ.๑ : บ (ม.๓) ฉบับจริงและฉบับถ่ายสำเนา
- ทะเบียนบ้านฉบับจริงและฉบับถ่ายสำเนา
- สูติบัตรฉบับจริงและฉบับถ่ายสำเนา

- รูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๓ รูป
- หนังสือสุทธิ (ถ้ามี)
- ประกาศนียบัตรนักเรียนธรรม / บาลี (ถ้ามี)
- สำเนาบัตรประชาชนของบิดา, มารดา

รับ ส มั คร

นักเรียนบรรพชาสามเณร

ภาคฤดูร้อน ประจำปี ๒๕๖๐

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ

รับสมัคร-ปฐมนิเทศ วันอาทิตย์ ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๐ (ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ น.)

สอบขานนาค วันเสาร์ ที่ ๑๑ - วันอาทิตย์ที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐

มอบตัวอยู่วัด วันพุธ ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐

ปลงผม วันศุกร์ ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐

บรรพชา วันเสาร์ ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐

ลาสิกขา วันเสาร์ ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

๑. นักเรียนชาย อายุระหว่าง ๑๒-๑๕ ปี

๒. มีความสมัครใจและได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง

๓. มีร่างกายแข็งแรงและไม่ติดสิ่งเสพติดทุกชนิด

๔. ยินดีปฏิบัติตามกติกาโครงการ

- สำเนาสูติบัตร หรือสำเนาทะเบียนบ้าน
- พร้อมรูปถ่าย ๑ นิ้ว ๑ ใบ
- สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม พระมหาสุริยันต์ ธมฺมทสฺสี
- โทร. ๐๘ ๖๖๒๗ ๑๗๗๙

หมายเหตุ วันสมัครใส่ชุดนักเรียน

ติดต่อสอบถาม : พระมหาสมพงษ์ กนฺตธมฺโม โทร. ๐๘ ๕๒๒๑ ๑๘๗๐
: หรือ ครูนิภา อดทน โทร. ๐๘ ๖๗๗๑ ๘๙๗๘

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม พระมหาสุริยันต์ ธมฺมทสฺสี
โทร. ๐๘ ๖๖๒๗ ๑๗๗๙

เส้นทางบุญ
วัดปัญญานันทาราม

